

Ekošola

Dane Katalinič

OKOLJSKA VZGOJA V EKOVRTCIH SLOVENIJE

2016

VSEBINA

Predgovor	3
Uvod	4
Družba	5
Posejano seme ekološkega zavedanja	6
Srečanje slovenskih ekovrtcev	6
Okoljska problematika	7
Koordinator ekovrtcev in njegova vloga	8
1. srečanje slovenskih ekovrtcev, Maribor	8
Kako je potekalo načrtovanje dejavnosti ekovrtcev skozi šolsko leto v letih 2005–2010?	10
Naravoslovje v predšolski vzgoji – temelj okoljske vzgoje za trajnostni razvoj	11
2. srečanje slovenskih ekovrtcev, Murska Sobota	12
Trajnostni razvoj	13
3. srečanje koordinatorjev ekovrtcev Slovenije	14
Okolje kot edukacijska vrednota	16
Projektni pristop proučevanja narave	17
4. srečanje koordinatorjev ekovrtcev Slovenije, Gornja Radgona	17
Aktualnost programskih vsebin v ekovrtcih	19
5. srečanje koordinatorjev ekovrtcev Slovenije, Brdo pri Lukovici	19
Kako do zelene zastave?	21
6. srečanje koordinatorjev ekovrtcev Slovenije, Mežica	25
Da bo laže šlo – regijski koordinatorji za ekovrtce	27
Refleksija dela regijskega koordinatorja za ekovrtce	28
7. srečanje koordinatorjev ekovrtcev Slovenije, Dobrovnik	30
8. srečanje koordinatorjev ekovrtcev Slovenije, Rogaška Slatina	32
9. srečanje koordinatorjev ekovrtcev Slovenije, Metlika	34
10. srečanje koordinatorjev ekovrtcev Slovenije, Piran	36
Z zbornikom zbranih povzetkov vsebin projekta do boljšega razumevanja okoljske vzgoje kot dejavnika trajnostnega razvoja	37
Tematski sklopi – zgodnje naravoslovje	37
Didaktična gradiva kot pripomočki pri izvajanju projektnih aktivnosti na področju naravoslovno tematskih sklopov od 2006. do 2016. leta	38
Osebe, ki so s svojim strokovnim delom in vodenjem zaznamovale program Ekošola za ekovrtce	38
Viri in literatura	39

PREDGOVOR

Mag. Gregor Cerar, nacionalni koordinator programa Ekošola

»Najprej izoblikujemo navade, potem pa navade izoblikujejo nas.«

Johan Dryden

Spoštovani,

letos mineva dvajset let, odkar smo program Ekošola uvedli tudi v Sloveniji. Vanj so se najprej vključile osnovne šole, kmalu zatem pa so se jim pridružili prvi vrtci. Na začetku se je porajalo kar nekaj vprašanj, kako zbuditi zanimanje za okoljska vprašanja in teme pri najmlajših. Z velikim veseljem ugotavljamo, da so prav najmlajši tisti, ki s svojo ustvarjalnostjo, odprtostjo in zvedavostjo znova in znova navdušujejo. Seveda z izdatno podporo in zavzetostjo vzgojiteljic in vzgojiteljev – naših ekokordinatoric in ekokoorinatorjev – ter njihovih tesnih sodelavcev.

Še več – načrtovanje in izvajanje aktivnosti v slovenskih ekovrtcih sta že zdavnaj presegla prvotne okvire sodelovanja, ki je bilo usmerjeno pretežno v ustvarjanje, sodelovanje v natečajih, predstavitve in preproste didaktične igre. Te aktivnosti seveda ohranjamo, a hkrati postajajo spremljevalci precej zahtevnejših projektov. Vse več vrtcev v programu Ekošola namreč sodeluje tudi pri projektih, ki so usmerjeni v iskanje sistemskih izboljšav in rešitev na lokalni ravni in širše: kako dolgoročno poskrbeti za učinkovito rabo energije, kako ravnati z vodnimi in drugimi naravnimi viri. Zato verjamemo, da bo, – če se s takšnimi izzivi ukvarjajo najmlajši, budnost za okolje in svet okoli nas prerasla v njihove navade tudi pozneje v življenju.

Ob tej priložnosti se zahvaljujem g. Danetu Kataliniču, ker že toliko let skrbi, da prav najmlajši oblikujejo svoje okoljske navade s pomočjo programa Ekošola. Posebej pa se zahvaljujem tudi vsem vzgojiteljicam in vzgojiteljem, da vsakdan naših otrok prepletajo z okoljskimi vsebinami, s katerimi oblikujejo njihove življenjske navade.

UVOD

Novo tisočletje je poleg gospodarskega razvoja postavilo v ospredje tudi zavedanje o skrbi za zdrave ljudi in varstvo okolja. Prav to je bilo opredeljeno s Kjotskim protokolom že leta 1997 na zasedanju v Kjotu. Veljati je začel 16. februarja 2005 z rusko ratifikacijo in je postal del mednarodnega prava, ki omejuje rabo toplogrednih plinov in s tem zmanjševanje antropogenih sprememb v klimatskem sistemu. Slovenija je leta 1998 podpisala Kjotski protokol in ga julija 2002 ratificirala. Naša država ni ostala le pri podpisu protokola, temveč ga je začela uresničevati, žal ne v načrtovalni dinamiki, predvsem zaradi izpustov plinov v prometu kot posledici rasti gospodarstva v Sloveniji in regiji, predvsem povečevanje izpustov v tranzitu, ki je bil posledica vstopa Slovenije v EVROPSKO UNIJO. Poleg omenjenih problemov smo se v vsakdanjem življenju srečevali z zastrupljanjem prsti, podtalnice, tekočih voda in zraka. Takrat in še danes se sprašujemo, kako.

Industrija je svoje trdne odpadke odvažala na deponije, ki jih je zasipala, tekoče odpadke odplaknila s tekočo vodo, plinaste odpadke pa izpustila v ozračje – zrak. Velik problem so bili kraji, ki so bili onesnaženi zaradi rudarske, metalurške dejavnosti npr.: Idrija, Jesenice, Litija, Mežiška dolina, Koper, Celje, porečje Krupe, Trbovlje in Šoštanj. Omenimo le dva primera od navedenih, to sta Termoelektrarna Trbovlje in cementarna Lafarge Cement. Šlo je za onesnaževanje zraka s trdnimi delci in žveplovim dioksidom.

Kmetijstvo je zaradi doseganja večjih hektarskih donosov okolje obremenilo z uporabo mineralnih gnojil, kemičnih sredstev, pri tem je treba posebej omeniti insekticide, herbicide, fungicide, pesticide ... in posledično obremenitev podtalnice in površinske vode.

Sodobno kmetovanje se srečuje s težko mehanizacijo. Prav na tem temelji sodobno kmetovanje. To pa negativno vpliva na ekosistem v smislu izgube biološke pestrosti. Naj dodamo še dejavnike, kot so suša, vetrovi in plazovi, ki močno vplivajo na rodovitnost in degradiranje tal.

Vsi ti dogodki so pripeljali do prebujanja in aktivizacije zavesti, da so ljudje postali občutljivi na posledice, ki izvirajo iz ekoloških problemov. Prišel je čas soočanja s posledicami onesnaževanja in z negotovostjo nadaljnega industrijskega in kmetijskega razvoja. Čedalje bolj postaja jasno le eno, človek je vir vseh navedenih problemov. Prav zato mora biti sposoben poiskati pota problemskih rešitev, in to tako, da naša aktivnost v okolju pripomore k ohranjanju in varovanju okolja. Kako to narediti? S spremembo odnosa do okolja in spoznanjem, da smo odvisni od okolja – narave.

DRUŽBA

Naša družba – svet je še vedno vpet v strategije globalizacije in globalizacijo ljudi, ki ne glede na to, na katerih celinah živijo, odpirajo in ustvarjajo nove razvojne poti z željo po skupnih, stabilnejših in boljših odnosih življenja. Družba se srečuje s problemom ekološke brezbržnosti nosilcev gospodarjenja – industrijo –, pri katerih je v ospredju kapitalsko donosen odnos, ne pa Kjotski protokol o omejevanju izpustov toplogrednih plinov. To so predvsem najbolj razvite in hitro razvijajoče se države. Ne glede na dejstvo, da najbolj razvitim državam ni veliko do takojšnje spremembe odnosa do ekološko škodljivih proizvodno-gospodarskih panog, ker je zanje v ospredju kapital, se v zadnjem času vendarle dogajajo spremembe, da se vsebine podpisanih deklaracij začnejo udeležati v vsakdanjem življenju.

Zdrava družba temelji na vrednotah. Vrednote so kriteriji, ki jih cenimo. Da zaživijo vrednote, ki so skozi tisočletja sooblikovale človeka, kot so navede, običaji, verovanje, ... je nujno spremeniti slog življenja ter odnos do vrednot in norm, ki bodo temeljile na človekovi morali in ne na interesu in kapitalu za ceno ekološkega onesnaževanja sveta.

Izhajajoč iz navedenih dejstev je nujno, da družba spodbuja procese vzgajanja, privzgajanja in utrjevanja ekološke zavesti kot novodobne oblike odnosov med ljudmi. V nasprotnem primeru je družba slab zgled mladim rodovom. »Veliko dokazov je, da moraliziranje – moralno zgražanje, ogorčenje in obsojanje ter dajanje poceni moralnih nauk – res ne zaleže veliko. Vendar je enako napak verjeti, da znanje (informiranost) in razum zadostujeta za razsodno in odgovorno ravnanje, saj imajo konec koncev oboje tudi tisti, ki so zagrešili najhujše zločine nad ljudmi in naravo. Pomembno je potemtakem, v kakšne namene ju uporabljamo.« Požarnik(v Okoljska vzgoja v šoli, št. 1.(2006):6)

Brez življenjskih vrednot ni sveta v sozvočju z naravo. To dosežemo z ekološko vzgojo in z izobraževanjem za trajnostni razvoj, ta se začne v predšolski vzgoji in nadaljuje do fakultete. V zvezi s tem je posebna in odgovorna naloga staršev, vzgojiteljev, učiteljev in družbe, da skrbno obravnavajo vprašanja okolja ter odnos in vrednote do okoljske vzgoje, ker so oni tisti, ki oblikujejo bodoče nosilce odločanja o človeški in okoljski prihodnosti. Eden takih temeljnih programov je bil in je

PROGRAM EKOŠOLA,

ki je v svojih programskih smernicah in delovanju usmerjen k vzgoji, izobraževanju in delovanju za varovanje okolja, trajnostnega razvoja in temelji na metodologiji sedmih korakov, ki je način dela v programu Ekošola.

POSEJANO SEME EKOLOŠKEGA ZAVEDANJA

Želimo opozoriti na prve začetke zavedanja in pomena ekološke vzgoje v predšolski vzgoji, ki se je odzvala na aktualne probleme kraja, to je bilo onesnaževanje zraka – okolja, v katerem otroci živijo. V tem primeru gre za Trbovlje. Ta pomembni dogodek »posejano seme« se je zgodil na DAN ZEMLJE – 22. APRILA 2004 v sodelovanju med Komunalo Trbovlje, d.o.o., EKOŠOLO – OŠ Tončke Čeč in EKO vrtcem, enoto Mojca, Vrtcem Trbovlje. To je bilo srečanje ekovrtcev iz vse Slovenije. Ob

tej priložnosti je Komunala Trbovlje, d.o.o., omogočila prebarvanje zidu na igrišču, naris stopinj – varna pot, postavitev posod za ločeno zbiranje odpadkov pri vrtcu in izdelavo označevalnih tabel. Udeleženci srečanja so ta dogodek sprejeli z navdušenjem, z navdihom, da videno ponesejo v svoja okolja. Ta dogodek je sovpadal s skorajšnjim vstopom Slovenije v EVROPSKO UNIJO, skratka, to je bil čas sodelovanja in sprememb.

Gordana Vranešič, ravnateljica Vrtca Trbovlje

SREČANJE SLOVENSКИH EKOVRTCEV

V Sloveniji je v letu 2003, ko je Vrtec Trbovlje pristopil k nacionalnemu programu »EKOŠOLA kot način življenja«, sodelovalo že več kot 200 ekošol, saj je program že sedem let deloval v slovenskem prostoru. V Vrtcu Trbovlje smo se zavedali pomena ekološke vzgoje otrok, saj smo ne nazadnje živeli v okolju, ki ni bilo najbolj naklonjeno otrokom. Živeli smo v kraju, ki je imel v zimskih mesecih zelo onesnažen zrak, posledično pa se otroci niso mogli zadrževati zunaj. Otroke smo že ekološko ozaveščali, vendar smo želeli to znanje poglobiti, se pridružiti enako mislečim ljudem in si izmenjati dobro prakso. V letu 2003 je bilo vključenih sedem EKOVRTCEV, od teh sta dva začela delovati v letu 2002. V začetku leta 2004 pa sta se pridružila še dva vrtca.

Tako je nastala zamisel, da bi v Trbovljah pripravili prvo srečanje ekovrtcev ob svetovnem dnevu ZEMLJE. Na to srečanje smo povabili tudi vrtce, v katerih ki so razmišljali, da bi se pridružili. Srečanje je bilo 21. aprila 2004 v enoti Mojca, ki je

bila v Vrtcu Trbovlje tudi prva in edina pridružena. Udeležilo se ga je 23 predstavnikov iz desetih samostojnih vrtcev in petih vrtcev pri osnovni šoli. Od teh dva vrtca nista bila vključena. Skozi različne aktivnosti otrok so udeleženci lahko sledili njihovi vpetosti v razumevanje in izpolnjevanje ciljev ekošole. Spoznali so različne metode dela, gradiva in postopke. Imeli so možnost izmenjati izkušnje. V popoldanskem času je na upravi vrtca potekal še strokovni del s predavanji.

Udeleženci so bili tako zadovoljni, da smo v letu 2005 izvedli še drugo srečanje v drugi enoti, ki se je tudi pridružila ekovrtcem. Koordinatorica je bila naša vzgojiteljica Gordana Rems Arzenšek, ki je bila pri svojem delu zelo prizadevna, in tako v maju 2005 izdala s sodelavci brošuro Z igro in zabavo spoznavajmo okolje – naravo. Drugo srečanje je potekalo 4. maja v enoti Barbara.

Predstavljene so bile različne aktivnosti v igralnicah in na prostem, v popoldanskem času pa je bilo druženje namenjeno izmenjavi dobrih praks.

Srečanja se je udeležilo okrog 40 vzgojiteljev iz slovenskih ekovrtcev. V tem letu je bilo v projekt vključenih že dvajset vrtcev.

Ogled enote vrta Mojca, Vrtec Trbovlje

OKOLJSKA PROBLEMATIKA

Povečevanje števila ekošol oziroma ekovrtcev je odziv na vsakodnevno okoljsko problematiko, ta je v osemdesetih, devetdesetih letih obsegala in še danes obsega:

- divja odlagališča,
- ravnanje z odpadki,
- gospodarjenje z vodami,
- ogroženost biotske raznovrstnosti,
- kemikalije in gensko spremenjene organizme,
- zaščito ozonskega plašča in
- svetovne spremembe podnebja ...

Govorimo o pomenu okoljske vzgoje v predšolskem obdobju in okoljski problematiki. Zato se moramo zavedati, da je že v predšolskem obdobju otrok dober opazovalec dogodkov v svojem okolju, tudi posnemovalec dejanj oziroma aktivnosti. Otrok način življenja odraslih opazuje, čuti, se nanj odziva in ga posnema. Tako gradi in oblikuje svoj odnos do okolja (živega in neživega). Zato nam ne more biti vseeno, v kakšnem okolju odraščajo, ampak moramo premisliti, kako in s katerimi vidiki otrokom v predšolskem obdobju zagotavljati optimalne pogoje za privzganje pozitivnega in trajnostnega odnosa do okolja.

KORDINATOR EKOVRTCEV IN NJEGOVA VLOGA

Programske aktivnosti ekovrtcev so po svojem obsegu in vsebinah zelo pestre. Vanje so vključeni otroci, kolektiv vzgojno-izobraževalne institucije – zavoda, starši in družbeno okolje, v katerem se nahaja ekovrtec. Vsebina programa in aktivnosti ekovrtca morajo vsebovati vsebine kakovosti odnosov – življenja in vrednot v kontekstu trajnostnega razvoja.

Vodenje programa ekovrtca zahteva od koordinatorja doslednost, spodbujevalno sodelovanje in razumevanje z vsemi sodelujočimi v programu ekovrtca kot načina življenja. Za uspešno delovanje ekovrtcev je pomembna informiranost.

Ta cilj Ekošola doseže z organiziranjem srečanj koordinatorjev slovenskih ekovrtcev. Namen srečanja je, da seznanimo okolje z našim delom in z rezultati dela ter tako animiramo okolje o poslanstvu ekovrtca. Prvo srečanje slovenskih ekovrtcev in koordinatorjev, ki je bilo 10. maja 2007 v Mariboru, smo opredelili kot ciljno naravnano za doseganje kakovostnega koordiniranja programskih aktivnosti ekovrtcev s ciljem vsakoletnega srečanja. Od 3. srečanja slovenskih ekovrtcev, ki je bilo 26. maja 2009 na Brdu, se je vsakoletno srečanje poimenovalo »SREČANJE KOORDINATORJEV EKOVRTCEV SLOVENIJE«. To poimenovanje se uporablja še danes.

1. SREČANJE SLOVENSКИH EKOVRTCEV, 10. maja 2007 v Mariboru

Na predlog ravnateljice in koordinatorke Vrtca Pobrežje Marjete Rebernik je bil narejen koncept vsakoletnega srečanja koordinatorjev ekovrtcev kot nadgradnja dosedanjih oblik srečanj ob DNEVU ZEMLJE, da srečanje koordinatorjev ekovrtcev Slovenije dobi izobraževalno-posveovalno vlogo. To srečanje je potekalo v okviru Skupnosti mariborskih vrtcev.

Leta 1977 je bilo v Sloveniji več kot 300 ekošol. Na vabilu za 1. srečanje slovenskih ekovrtcev v Mariboru je bilo zapisano: »Ekošole vzgajajo mlade, da bi jim skrb za okolje in naravo morda nekoč postala del življenja. To nam daje upanje, da bo tudi kakovost našega bivanja v prihodnosti zagotovljena. Slovenija je naravno lepa in bogata dežela, zato se moramo toliko bolj potruditi, da bo taka tudi ostala, k temu pa lahko največ pripomorejo tisti, ki bodo snovali njeno prihodnost

– naši najmlajši. V Sloveniji so ekošole postali tudi vrtci, ki smo jih poimenovali ekovrtci. Spoznali smo, da lahko tudi v vrtcih, kjer otroci spoznavajo način življenja, te vrednote povezujejo z okoljskimi vrednotami in zdravim načinom življenja. Program Ekošola se tako vključuje v vse ravni. Ekološka ozaveščenost se iz vrtca prenaša v okolico, najprej z otrok na starše in potem še na lokalno skupnost, ki jo poskušajo šole od vsega začetka pritegniti k sodelovanju.«

*Nacionalna koordinatorica
programa Ekošola Nada Pavšer*

Bojana Simonič, dipl. vzg., koordinatorka Vrtca Pobrežje Maribor

PRVO SREČANJE SLOVENSКИH EKOVRTCEV

je potekalo 10. maja 2007 v Mariboru pod Pohorjem v prostorih Hotela Arena pod vodstvom koordinatorke Marjete Rebernik, ravnateljice Vrtca Pobrežje. Več kot sto strokovnjakov iz vse Slovenije je izmenjalo svoje izkušnje, poslušalo strokovna predavanja o okoljski vzgoji v vrtcih ter si ogledalo razstavo izdelkov in projektov ekovrtcev Slovenije. Ekokoordinatorji mariborskih vrtcev so skupaj z otroki pripravili delavnice za vse udeležence. Za srečanje je vsak vrtec izdelal EKO maskoto in te so bile predstavljene na samem prizorišču dogajanja pod Pohorjem, v mariborskih vrtcih pa so za udeležence odprli tudi vrata svojih hišk, kjer so obiskovalci lahko začutili utrip in delček življenja in dela otrok. Maskote slovenskih ekovrtcev so bile nato razstavljene še v večjih trgovskih centrih v Mariboru in na Mestni občini Maribor.

Vsebina srečanja:

- Odprta vrata v mariborskih vrtcih
- Otvoritev uradnega dela s pozdravnimi nagovori:
 - Franc Kangler, župan Mestne občine Maribor
 - Nada Pavšer, prof., nacionalna koordinatorica Ekošole
 - Dr. Natalija Komljanc, strokovna direktorica Zavoda RS za šolstvo
- Strokovni prispevki:
 - Doc. dr. Jurka Lepičnik Vodopivec: Teoretični vidiki okoljske vzgoje v vrtcu
 - Fanika Fras Berro, višja svetovalka za predšolsko vzgojo na ZRSŠ: Otrok raziskuje in eksperimentira
 - Fanika Balič, prof. pedagogike, svetovalna delavka Vrtca Pobrežje: Strokovni portfolio projekta (ekologija)
 - Delavnice pod vodstvom ekokoordinatoric vrtcev v Mariboru: Otroci mariborskih vrtcev ustvarjajo
- Srečanje so zasnovali:
 - Nada Pavšer, nacionalna koordinatorica slovenske Ekošole
 - Marjeta Rebernik, ravnateljica Vrtca Pobrežje Maribor, koordinatorka srečanja slovenskih ekovrtcev v Mariboru
 - Gordana Rems Arzenšek, strokovna sodelavka, vodja slovenskih ekovrtcev

Udeleženci srečanja:

Prof. Nada Pavšer, nacionalna koordinatorica programa Ekošola kot način življenja; Dane Katalinič, ekokoordinator za vrtce; višja svetovalka pri ZRSŠ prof. Fanika Fras Berro; direktorica Zavoda za okolje in prostor Mestne občine Maribor Vesna Smaka Kincl; strokovna sodelavka, vodja slovenskih ekovrtcev – Gordana Rems Arzenšek; predstavniki ZPM Maribor; Pedagoška fakulteta Maribor; župan MOM Franc Kangler; podžupan MOM Danilo Burnač; podžupan MOM Andrej Verlič; predstavniki mestnih četrti in krajevnih skupnosti; člani odbora MS za komunalo in gospodarske javne službe; člani MS za urejanje prostora in varstvo okolja; sredstva javnega obveščanja: POP TV in časnik VEČER.

Ravnatelji in zaposleni v vrtcih in OŠ:

Vrtec Pobrežje Maribor; Vrtec Tezno Maribor; Vrtec Jadvice Golež Maribor; Vrtec Studenci Maribor; Vrtec Jožice Flander Maribor; Vrtec Otona Županciča Maribor; Vrtec Ivana Glinška Maribor; Vrtec Borisa Pečeta Maribor; Vrtec Radeče; Vrtec Cerkvjenjak; Vrtec Pikapolonica, Bistra ob Sotli; Vrtec Mojca Ljubljana; Vrtec Agata pri OŠ Poljane; Vrtec Slovenska Bistrica; Vrtec pri OŠ Ruše; Vrtec pri OŠ Rogatec; Vrtec Murska Sobota; Vrtec Bled; Vrtec pri OŠ Dušana Flisa – Rogoza (Sonček); Vrtec Trbovlje; Vrtec Mala Nedelja; Vrtec Ljutomer; Vrtec Jelka Ljubljana; Vrtec Mavrica Vojnik; Vrtec Šentvid Ljubljana; Vrtec Domžale; Vrtec Šentjur; Vrtec Vrhovci; Vrtec Črnuče Ljubljana; Vrtec Vodmat Ljubljana; Vrtec Stročja vas; Vrtec Ormož. Nacionalna koordinatorica Ekošole Nada Pavšer je ob koncu srečanja slovenskih ekovrtcev ob vznožju Pohorja dejala, da bo ena prednostnih nalog za naprej uvajanje ekoloških živil na jedilnike vrtcev in da je program Ekošola kot način življenja del vzgojno-izobraževalnega procesa, ki mlade ljudi razvija v odgovorne prebivalce naše države in planeta. Marjeta Rebernik je za konec še dodala, da je treba dokazati in da dokazujemo, da v vrtcih ozaveščamo otroke na okoljsko najbolj občutljivih področjih, kot so varčevanje z vodo, ločeno zbiranje odpadkov, varčevanje z energijo in seveda zdrava prehrana. V vrtcih skrbimo za trajnostni razvoj posameznika – gre za nenehno iskanje poti, kako izboljšati kakovost življenja ter kako varovati in ohranjati naravno okolje.

KAKO JE POTEKALO NAČRTOVANJE DEJAVNOSTI EKOVRTCEV SKOZI ŠOLSKO LETO V LETIH 2005–2010?

Načrtovanje je potekalo na podlagi letnega delovnega načrta ekošole–ekovrtca–ekocentra oziroma LDN, ki je poleg splošnih podatkov o ustanovi obsegal še naslednje vsebine:

1. Cilji, ki jih uresničuje program Ekošola kot način življenja (Cilje ustanove označite z X)

Cilji

1.	Razvijanje pozitivnih medsebojnih odnosov Vzgajanje za zdrav način življenja v zdravem okolju (uvajanje ekološko pridelane hrane, pitniki v ustanovi, gibanje)
3.	Učinkovita raba naravnih virov (voda, odpadki, energija)
4.	Spodbujanje trajnostne mobilnosti v prometu
5.	Vzgoja za okoljsko odgovornost Izvajanje celostnega pristopa vzgoje in izobraževanja v programu Ekošola kot način življenja
7.	Povezovanje okoljskih vprašanj z ekonomskimi in socialnimi
8.	Ekološka vzgoja kot moralna vrednota

2. Pri katerih projektih iz razpisa programa Ekošola nameravate sodelovati? Sodelovanje pri vsaj enem projektu je kriterij za pridobitev ekozastave za šolsko leto ----. Projekt mora biti vezan na vaš tematski sklop, teči mora vse leto, vključena mora biti celotna ustanova (Projekt –e označite z X).

- Ekologija medsebojnih odnosov: Očistimo svet odpadkov v medsebojnih odnosih – Irena Š. Mihalič
- Revščina po svetu in pri nas – Franci Dovč
- Skriti zakladi mestnih parkov – Simona Slavič Kumer
- Zdravo življenje – Boža Šarbek
- Voda kot vir življenja – Tea Kolar (ŠPORT ŠPAS)

- Varčevanje z energijo in obnovljivi viri energije v šolah – Franci Dovč
- Živali in mi – Barbara Žličar
- Očistimo Slovenijo nevarnih odpadkov – Barbara Žličar
- Mozaik sveta – Darja Kravanja

3. Pri katerih drugih projektih nameravate še sodelovati? Sodelovanje pri vsaj petih projektih je kriterij za pridobitev ekozastave za šolsko leto ---- (Projekte označite z X)

Sodelovanje na sejnih, razstavah:

- Celje – sejem Altermed – Sonja Uršič
- Mladi za napredek Pomurja – Jožef Rituper

Natečaji:

- Zeleni nahrbtnik – ZPM
- Natečaj voščilnic – PEC

Sodelovanje v kvizih:

- Ekokviz za OŠ – PEC (Pomurski ekološki center)
- Ekokviz za SŠ – J. Rituper
- Ekobralna značka – Mateja Jamnik, JASA
- Kaj lahko mladi storimo za okolje – SŠ II. gimnazija Maribor
- Literarni razpis za srednje šole

Promocija ustanove v okolju:

- Prispevki v angleškem jeziku za objavo v mednarodnem časopisu Eco-News – Nada Pavšer, Katja Podlesnik
- Prispevki v slovenskem jeziku za objavo na spletnih straneh Ekošole – www.ekosola.si
- Prispevki za tiskane ali elektronske medije v lokalnem ali širšem okolju (Dokazilo se priloži prijavi za ekozastavo)

Sodelovanje pri zbiranju odpadnih materialov:

- Zbiranje izrabljenih tonerjev in kartuš
- Zbiralna akcija papirja za Šport Špas

4. Kateri tematski sklop (npr.: voda, zrak, zemlja, hrana, živali, odnosi, ...) boste podrobneje obdelali v šolskem letu ----- To je vodilna tema, ki jo obravnavajo vsi učenci in delavci ustanove in je hkrati vodilna tema ekodneva. Upoštevajte vodilna tematska področja trajnostnega razvoja, ki ste jih označili v točki 4. V ta tematski sklop vključite tudi projekte nacionalne koordinacije slovenske ekošole iz 2. in 3. točke.

TEMATSKI SKLOP:

Dejavnost (naslov in vrsta dejavnosti)	Cilji (operativni)	Vsebine (do pet stavkov – kratek zapis)	Ciljne skupine (kdo vodi dejavnost, izvajalci, komu je namenjena, ...)	Čas (kdaj bo izvedeno)	Predvideni rezultati dela
---	-----------------------	--	---	---------------------------	---------------------------

5. Odpadki – Zbiralne akcije in ločevanje odpadkov (Med letom zbirajte podatke o oddanih količinah.):

V šolskem letu 2007/2008 bomo zbirali (vrsto odpadkov, ki jih zbirate, označite z X):

Vrsta	Papir in karton	Umetne mase	Kovine	Bioodpadki	Tonerji, kartuše	Baterije	Elektroodpadki	Drugo
DA ali NE								

6. Ekoprogramski svet:

Ekoprogramski svet na posamezni ustanovi usmerja okoljske dejavnosti šole, določi cilje delovanja in skrbi za vključevanje učencev, učiteljev, vzgojiteljev, staršev, preostalega osebja šole in predstavnikov lokalne skupnosti v projekt.

7. Podpis koordinatorja in odgovorne osebe ustanove

NARAVOSLOVJE V PREDŠOLSKI VZGOJI – TEMELJ OKOLJSKE VZGOJE ZA TRAJNOSTNI RAZVOJ

Že v kurikulumu za predšolsko vzgojo je področje narave opredeljeno kot posebno področje s poudarkom na aktivnem in dejavnem vključevanju otroka v okolje, v katerem živi, z nalogo ustvarjanja zdravega in varnega življenjskega okolja in navad, ki jih bo doživel in soustvarjal otrok sam. Narava kot taka je prva in prava »učilnica« za opazovalno, raziskovalno dejavnost otrok, to je bližnje okolje oziroma okolje njegovega doma. Prav v tem času se oblikujejo odnosi med otrokom, starši, vzgojiteljem in okoljem. V ekovrtcih si prizadevajo, da so ti odnosi uravnoteženi, izpopolnjeni ter nenehno dograjevani, in to tako, da sledimo otrokovim pobudam in radovednosti. Svet, v katerem živimo, je ujet v proces ekonomske, civilizacijske in kulturne globalizacije, ki se čedalje bolj nakazuje kot proces, usmerjen v odpravo osebne in v ustvarjanje skupne izenačenosti. Zato je pomembno zgodnje

naravoslovno izobraževanje kot izhodišče za vseživljenjsko izobraževanje. To pa dosežemo, če otrokom omogočimo pridobivanje izkušenj v sodelovanju s starši, vzgojitelji in z družbenim okoljem. V predšolskem obdobju se postavljajo temelji odnosov do okolja, v katerem otrok živi.

»Če strnemo naša teoretska in empirična spoznanja o okoljski vzgoji v vrtcu z vidika stališč vzgojiteljev o nalogah okoljske vzgoje v vrtcu, ocenjujemo, da gre pri tem za razumevanje vrtca kot prostora življenja, igre in učenja otrok ter odraslih, ki je odprto in usmerjeno k zadovoljevanju potreb otrok in odraslih, v katerem se prostorska, časovna in pedagoška organizacija odražajo v vzgojnem procesu in v razvoju otroka, kar je predpostavka okoljske vzgoje za trajnostni razvoj.« (Lepičnik, 2008:61)

2. SREČANJE SLOVENSКИH EKOVRTCEV, 8. maja 2008 v Murški Soboti

Drugo srečanje ekovrtcev (koordinatorjev) ekovrtcev Slovenije je bilo 8. maja 2008 v Rakičanu pri Murški Soboti pod geslom: VODA KOT VIR ŽIVLJENJA. Temeljilo je na strokovnem predavanju, terenskem delu in otroških delavnicah z nabranimi naravnimi materiali. Na srečanju je bil poudarjen pomen vrtca kot predšolske

vzgojno-učne institucije, kjer se začne vzgojno-izobraževalni proces za trajnostni razvoj. Šlo je za tematsko izhodišče, v katerem je bil obravnavan potok Mokoš. V tem primeru je šlo za odnose med vzgojitelji, otroki, starši, družbo in okoljem ter za kakovost odnosov – življenja.

Delavnica na prostem – mladi naravoslovci enot Vrtca Murška Sobotna

Narava je bila opredeljena kot posebno področje s poudarkom na aktivnem in dejavnem vključevanju otroka v okolje, v katerem živi, z nalogo ustvarjanja zdravega in varnega življenjskega okolja. Narava kot taka je prva in prava »učilnica« za opazovalno, raziskovalno dejavnost otrok, to je bližnje okolje oziroma okolje njegovega doma. V tem primeru je to bila učna vodna pot Mokoš.

Vsebina srečanja:

- Otvoritev
 - Otroški pevski zbor Vrtca Murška Sobotna
- Pozdravni nagovori:
 - Anton Štihec, župan Mestne občine Murška Sobotna
 - Nada Pavšer, nacionalna koordinatorica programa Ekošola
 - Dane Katalinič, ravnatelj Vrtca Murška Sobotna

- Strokovni prispevki:
 - Prof. dr. Ana Vovk Korže: Voda kot vir življenja in didaktični namen vodnih učnih poti
 - Evelina Katalinič, prof. geografije in pedagogike: Praktične oblike opazovalno-raziskovalnega dela na učni vodni poti Mokoš
- Delavnica na temo: Raziskujemo in ustvarjamo z naravnimi materiali – mladi naravoslovci iz šestih enot Vrtca Murska Sobota

Udeleženci srečanja:

Vrtec Šentjur; Kranjski vrtci; Vrtec Cerkljenjak; OŠ Lenart – vrtec; Vrtec Sv. Andraž – Vitomarci; Vrtec Studenci Maribor; Vrtec Pobrežje Maribor; Vrtec Otona Župančiča Maribor; Vrtec Vrhovci Ljubljana; Vrtec Jožice Flander Maribor; Vrtec Sv. Ana; Vrtec Ledina Ljubljana; Vrtec Mala Nedelja; Vrtec Šentjur; Vrtec Turnišče; Vrtec Rače; Vrtec

Bled; Vrtec Senovo; Vrtec Stročja vas Ljutomer; Vrtec Jadvige Golež Maribor; Vrtec Mokronog; Vrtec Mojca Ljubljana; Vrtec Črnuče Ljubljana; Vrtec Ormož; Vrtci Brezovica; Vrtec Ljutomer; Vrtec Manka Golarja Gornja Radgona; Vrtec Lendava; Srednja ekonomska šola Murska Sobota; OŠ I Murska Sobota; OŠ II Murska Sobota in OŠ III Murska Sobota.

Srečanje ekovrtecev so popestrili tudi plakati na temo VODA KOT VIR ŽIVLJENJA. Dogajanje so spremljali naslednji mediji: Kanal 10, Studio As, Delo, Večer, Pomurski vestnik in Murski val.

Udeleženci srečanja so bili enotni z ugotovitvijo, da se v predšolskem obdobju postavljajo temeljni odnosov do okolja, v katerem otrok živi. To je svet, ki nas obdaja, kateremu se prilagajamo in se čustveno navezujemo nanj

TRAJNOSTNI RAZVOJ

Ko govorimo o trajnostnem razvoju, moramo omeniti tudi razvoj s stališča vrednot in okoljske etike. Gre za ozaveščanje, razjasnjevanje, tehtanje in privzganje za okolje pomembnih vrednot. Katerih vrednot? V zvezi s tem so mnenja in stališča različna. Ugotavljamo, da ni mogoče ločevati vrednot, povezanih z odnosom do narave, od tistih, ki so povezane z odnosom do soljudi.« V predšolski vzgoji gre za vzgojo in izobraževanje ter trajnostni razvoj s ciljem spodbujanja didaktičnih procesov, ki bodo vplivali na postavljanje osnovnih temeljev človekove zavesti in njegovega ravnanja do okolja, v katerem živi.

Trajnostni razvoj je podpiranje napredka in razvoja kakovostnega življenja, izobraževanja, odnosov, vrednot ...«(Katalinič, 2008:77). To pa mora biti podprto znotraj trajnostnih načel odnosov in vrednot, ki so v medsebojni, senzibilni interakciji. »V resnici pomeni izobraževanje za trajnostni

razvoj učenje, da bi spreminjali. Izobraževanje za trajnostni razvoj presega znanje ali koncepte. Motivira otroke in odrasle pri spreminjanju odločitev za bolj trajnostno družbo.«(Tilbury, 2005,:11).

3. SREČANJE SLOVENSКИH EKOVRTCEV, 26. maja 2009 v Ribnem pri Bledu

Tretje srečanje ekovrtcev Slovenije je Ekošola izvedla v sodelovanju z ekovrtcem Bled v Ribnem pri Bledu. Tema srečanja je bila ZGODNJE NARAVOSLOVJE ZA TRAJNOSTNI RAZVOJ V PREDŠOLSLEM OBDOBJU.

Vsebina srečanja:

- Otvoritev
 - Otroci iz enote Gorje in enote Bled: ekohimna, grajski plesi, viteške igre
- Pozdravni nagovor:
 - Darja Vernig, ravnateljica Vrtca Bled

- Janez Fajfar, župan Občine Bled
- Nada Pavšer, nacionalna koordinatorka programa Ekošola
- Boštjan Noč, predsednik ČZS
- Dane Katalinič, koordinator programa za ekovrtce
- Strokovni prispevki:
 - Dane Katalinič: Zgodnje naravoslovje za trajnostni razvoj v predšolskem obdobju
 - Nataša Lilek: Med kot varna hrana
 - Lovro Legat: Čebelar – delavnica izdelovanja svečk iz čebeljega voska

Udeleženci 3. srečanja slovenskih ekovrtcev

Grajski plesi v izvedbi otrok enote Gorje in enote Bled

Udeleženci srečanja:

Vrtec Šoštanj; Vrtec Galjevica; Kranjski vrtci; Vrtec Pedenjped; Vrtec Vrhovci; Vrtec Vodmat; OŠ Trzin; Vrtec Muta; Vrtec pri OŠ Miren; Vrtec Črnuče; Vrtec Slovenska Bistrica; Vrtec Jadvice Golež Maribor; Vrtec pri OŠ Janka Glazerja Ruše; Vrtec Manka Golarja Gornja Radgona; Vrtec Jožice Flander Maribor; Vrtec pri OŠ Pesnica; Vrtec pri OŠ Cerkevjak – Vitomarci; Vrtec Rače pri OŠ Rače; Vrtec Miškolin; VVZ Antona Medveda Kamnik; Vrtec Murska Sobota; Vrtec Idrija; Vrtec Kočevje; Vrtec pri OŠ Miklavž na Dravskem polju.

Že v predšolskem obdobju (vrtci) gre za vzgojo in izobraževanje ter trajnostni razvoj s ciljem spodbujanja naravoslovnih vsebin in didaktičnih procesov, ki bodo vplivali na postavljanje temeljev človekove zavesti in njegovega ravnanja z okoljem, v katerem živi. Zato nam ne more biti vseeno, v kakšnem okolju otrok odrašča, ampak moramo premisliti, kako in s katerimi vidiki otrokom v predšolskem obdobju (ekovrtcih) zagotavljati optimalne možnosti za privzganje pozitivnega in trajnostnega odnosa do okolja.

Za udeležence srečanja je bil organiziran ogled predstavitve Čebelarskega muzeja v Radovljici in razstave otroških izdelkov, ki so bili namenjeni poudarku pomena čebel za ekosistem. Na tem srečanju je bil sklenjen dogovor o medsebojnem sodelovanju med programom Ekošola in Čebelarsko zvezo Slovenije.

OKOLJE KOT EDUKACIJSKA VREDNOTA

V programu Ekošola za vrtce se zavedajo, da se otroci najpogosteje srečajo s spoznavanjem narave med najrazličnejšimi oblikami otroških iger, med sprehodi in opazovanjem narave v posameznih letnih časih. »V zadnjem desetletju so okoljske vsebine vse bolj del vsebin zgodnjega naravoslovja in naravoslovnih vsebin ob projektnih dejavnostih, kar pripomore k vzgoji in izobraževanju predšolskega otroka, ki se izvajata med igro in ob usvajanju projektnih naravoslovno-okoljskih vsebin, za katere je otrok motiviran doma in v vrtcu ter želi svojo radovednost udeležiti z opazovanjem, s primerjanjem, preizkušanjem ... Načrtovane okoljske vsebine pripomorejo k pridobivanju osnovnega spoznanja o naravi, in sicer o tem, kaj nam narava daje:

- pridobivanje temeljnega znanja za vseživljenjski trajnostni razvoj,
- okolje za ustvarjalno, raziskovalno in kritično učenje,
- okolje kot vzgojni prostor,
- življenje v sozvočju z naravnimi zakonitostmi.

Že v predšolskem obdobju otrok deluje in se uresničuje kot subjekt, pri čemer mu je dana priložnost za uresničevanje delovanja kot subjekta«(Katalinič, 2013:95).

V ekošoli je vzgojni proces povezan z zgledom in dejanji staršev, vzgojiteljev in družbenega okolja gre za vrednote. Vrednote so kriteriji, ki jih cenimo. V ekovrtcih otrokova dejavnost temelji na opazovanju in raziskovalni dejavnosti. Cilj naravoslovja v ekovrtcih je vpetost v okolje, v katerem otroci živijo in se gibljejo.

»Teme s področja ekologije v vrtcu omogočajo negovanje pozitivnih medsebojnih odnosov in odnosa do okolja. Ekologija odnosov pomeni, da mora vsakdo izmed nas najprej vzpostaviti pozitiven odnos do sebe, kar mu bo omogočilo razviti dober odnos do soljudi, šele nato pa bo zmožen pozitivnega in spoštljivega odnosa do okolja.«(Hvala, 2013:51)

Naravno okolje je vzgojno-raziskovalni prostor. »Predšolski otroci se o naravi učijo predvsem z neposredno izkušnjo. Tudi pozitiven, naklonjen odnos do narave, ki se začne oblikovati že v zgodnjem otroštvu, razvijajo predvsem s pogostimi pozitivnimi izkušnjami v stiku z njo. Kakovostne izkušnje z živim jim lahko v vrtcu ponudimo tako, da jim omogočimo čim več igre in učenja v naravnem okolju, ter z gojenjem rastlin in živali.«(Kos, Jerman, 2012:99)

PROJEKTNI PRISTOP PROUČEVANJA NARAVE

Projektne pristop proučevanja naravnih vsebin že v predšolskem obdobju je kakovostna naložba za zgodnje in temeljno spoznavanje narave, naravoslovnih vsebin, zakonitosti in odnosov na relaciji otrok–starš–vzgojitelj–družba–okolje. Predvsem gre za vzgojni proces značajskega oblikovanja s poudarkom na načrtnem razvijanju otrokovih navdihov in sposobnosti za akcijski odnos ter vstop v svet spoznavanja – raziskovanja okolja, v katerem živi. Projektne pristop spoznavanja in odkrivanja naravnih pojavov, okolja, zahteva neposreden stik z naravnim okoljem. Takšen pristop ima pomembno vlogo pri vzgoji in izobraževanju skozi projektne vsebine in aktivnosti, s katerimi

se omogoča spoznavanje narave, naravnih zakonitosti, problemov in rešitev o okolju, v katerem otrok živi. Skozi projektne pristop spoznavanja in odkrivanja narave je otrok v aktivnem, neposrednem sodelovalnem odnosu z drugimi, s katerimi ugotavlja vzroke in posledice, a to so temeljne osnove za ustvarjalno izobraževanje v vsej njegovi celovitosti in nazadnje projektne pristop najbolj motivira otroka, še večja motivacija pa je prav gotovo narava v vsej svoji celovitosti. Zgodnje naravoslovje je za vrtce in prvo triletno osnovnih šol s šolskim letom 2009/2010 opredeljeno kot nacionalni program Ekošola Slovenije.

4. SREČANJE KOORDINATORJEV EKOVRTCEV SLOVENIJE, 27. maja 2010 v Gornji Radgoni

Srečanje koordinatorjev ekovrtcev Slovenije in vodij projekta ČLOVEK–ČEBELA–CVET–MED–SAD je tokrat potekalo 27. maja 2010 v dvorani POMURSKEGA SEJMA GORNJA RADGONA.

Vsebina srečanja:

- Otvoritev:
 - Nastop otrok Vrtca Manka Golarja Gornja Radgona
- Pozdravni nagovori:
 - Breda Forjanič, ravnateljica Vrtca Manka Golarja Gornja Radgona
 - Anton Kampuš, župan Občine Gornja Radgona
 - Boštjan Noč, predsednik Čebelarske zveze Slovenije
- Branko Mahne, nacionalni koordinator programa Ekošola kot način življenja
- Strokovna predavanja:
 - Andreja Kandof, ČZS: Med v prehrani
 - Helena Pavlič, Zavod za zdravstveno varstvo Ravne na Koroškem: Uživanje hrane na prostem – kako in kdaj?
 - Dane Katalinič, koordinator za vrtce: Okolje kot edukacijska vrednota
 - Dane Katalinič, koordinator za vrtce: Navodila za izdelavo LDN vrtcev za šolsko leto 2010/2011
- Predstavitev projektne rezultatev na temo: VSE V SKUPNEM KROGU ČLOVEK–ČEBELA–MED–SAD

Udeleženci srečanja v dvorani POMURSKEGA SEJMA v Gornji Radgoni

Udeleženci srečanja:

JVI in VVZ OŠ Cerkevjak – Vitomarci, Vrtec Pikapolonica; JVI in VVZ OŠ Cerkevjak – Vitomarci Vrtec Vitomarci; Kranjski vrtci; OŠ Angela Besednjak; OŠ Bistrica ob Sotli, enota vrtec Pikapolonica; OŠ Boštanj; OŠ Franceta Prešerna Črenšovci, enota vrtec; OŠ Janka Glazerja Ruše – Vrtec Ruše; OŠ Križevci pri Ljutomeru, enota vrtec; OŠ Martina Konšaka; OŠ Sveta Ana – enota vrtec; OŠ Sveti Jurij; OŠ Šoštanj; OŠ Vransko – Tabor; OŠ XIV. divizije Senovo, enota vrtec; VIZ Vrtec Ormož; Vrtci Brezovica; Vrtec Anice Černejeve Celje; Vrtec Beltinci; Vrtec Bled; Vrtec Črnuče Ljubljana; Vrtec Galjevica; Vrtec Idrija; Vrtec Jadvice Golež Maribor; Vrtec Jožice Flander Maribor; Vrtec Kočevje; Vrtec Lendava; Vrtec Ljutomer; Vrtec Manka Golarja Gornja Radgona; Vrtec Mavrica Vojnik; Vrtec Mengeš; Vrtec Miškolina; Vrtec Murska Sobota; Vrtec Najdihojca; Vrtec Otona Župančiča Maribor; Vrtec Otona Župančiča Slovenska Bistrica; Vrtec Pedenjped Ljubljana; Vrtec Pobrežje Maribor; Vrtec pri OŠ Mala Nedelja; Vrtec pri OŠ Rače; Vrtec Rogaška Slatina; Vrtec Šentjur; Vrtec Šentvid; Vrtec Tezno Maribor; Vrtec Trebnje; Vrtec Vrhovci; VVE Muta; VVZ Kekec Grosuplje; Vrtec Antona Medveda Kamnik.

Udeleženci srečanja so se seznanili, da gre v projektu VSE V SKUPNEM KROGU ČLOVEK–ČEBELA–MED–SAD za interakcije odnosov med vzgojiteljem, otrokom, starši, – čebelo in čebelarскими društvi, Čebelarstvo Slovenije. Gre za zgodnje privzganje odnosa do žive narave in ljudi skozi ciljno izbrano vsebino, ki je v tem primeru čebela. V dosedanjem pedagoškem delu je bil na tem področju premalo poudarjen pomen čebele kot žuželke, ki s svojim načinom življenja navdihuje človeka z organiziranostjo dela v čebelji družini in tako spominja na določene aktivnosti in podobnosti s človekom. V zvezi s tem je bila želja otrokom omogočiti že v predšolskem obdobju ter prvi triadi devetletne OŠ konkretne izkušnje s čebelo kot žuželko. Čebeljak je naravna učilnica, ki naj bi jo obiskal vsak otrok, učenec in odrasli. Čebele so poročevalci dogajanja v okolju, ki ga s svojimi dejanji, posegi sproži človek. **KAR JE ŠKODLJIVO ČEBELI, JE ŠKODLJIVO ČLOVEKU, DRUGO Z DRUGIM JE POGOJENO.** Narava je okolje, v katerem poteka izobraževanje, v katerem je učiteljica narava, obiskovalci pa njeni učenci.

AKTUALNOST PROGRAMSKIH VSEBIN V EKOVRTCIH

Program ekovrtcev temelji na aktualnosti zgodnjega naravoslovja skozi tematske sklope, ki se dotikajo naslednjih vsebin:

- ekologije, ta je vključena skozi proučevanje okolja, v katerem otrok živi,
- ekološkega ozaveščanja, gre za razumevanje in spoštovanje naravnih zakonitosti,
- ekosistema, skozi raziskovalne tematske sklope iz neposrednega otrokovega okolja in obsega živo in neživo naravo,
- ekološke občutljivosti, in to skozi oblike naravoslovno-okoljskega opismenjevanja, ki poteka v naravnem okolju s seznanjanjem s človekovim neustreznim ravnanjem z naravo,

- ekološkega ravnovesja, in to stanja v okolju, v katerem otrok živi.

Področje naravoslovja je v ekovrtcih eno temeljnih področij, v katerem otroka premišljeno usmerjajo k opazovanju in raziskovanju skozi naravoslovne tematske sklope ali projektne vsebine. Zgodnje naravoslovno-okoljsko opismenjevanje vpliva na globalne cilje, kot so:

- privzganje in pridobivanje vrednot in znanja za varovanje in izboljšanje okolja,
- pridobitev pozitivnih vzorcev obnašanja do okolja s strani posameznika, skupine in družbe.

5. SREČANJE KOORDINATORJEV EKOVRTCEV SLOVENIJE, 26. maja 2011 na Brdu pri Lukovici

Peto srečanje koordinatorjev ekovrtcev Slovenije v sodelovanju s Čebelarstvo Slovenije je potekalo 26. maja 2011 v dvorani ČZS na Brdu pri Lukovici.

Vsebina srečanja:

- Otvoritev srečanja in pozdravni govori:
 - Alenka Kovšca, državna sekretarka MŠŠ
 - Boštjan Noč, predsednik Čebelarstvo Slovenije
 - Matej Kotnik, župan Lukovice
 - Dane Katalinič, koordinator za vrtce
- Predstavitev nacionalnega koordinatorja in smernice programa Ekošola:
 - Mag. Gregor Cerar

- Strokovna predavanja:
 - Vlado Avguštin, specialist na področju tehnologije čebelarjenja: Pomen čebelarstva za sadjarstvo in kmetijstvo
 - Valentina Žgubič, univ. dipl. inž. teh. in oec.: Ekološka prehrana v vrtcu tukaj in zdaj (možnosti in izzivi)
 - Alojz Kavaš, sociolog, Društvo za socialno vključenost: Socialna ekologija
 - Jerneja Križman, Mednarodni center za ekoremediacije FF Maribor: Predstavitev učnega poligona v Modražah
 - Odzivi staršev nad pilotnim projektom EKO kotichek za moj fižolček
- Dane Katalinič, koordinator za vrtce

- Martina Fekonja, Vrtec Manka Golarja
- Petra Gal, Vrtec Lendava
- Mojca Buzeti, Vrtec Murska Sobota
- Borut Anželj, Vrtec Murska Sobota
- Katja Rakovnik, Vrtec Pobrežje Maribor
 - Dane Katalinič, koordinator za vrtce:
Programske usmeritve za pripravo LDN za šolsko leto 2011/2012
- Plakarna predstavitev projekta na temo: ČEBELE IN CVETOVI
 - Tina Čimžar, Vrtec pri OŠ Artiče; Nataša Kukovec, Vrtec Borisa Pečeta Maribor; Helena Medvar, Vrtec Ivana Glinška Maribor; Romana Suholežnik, Vrtec Mavrica Vojnik; Irena Fevžer, Vrtec Mavrica Vojnik; Nika Špenko, Vrtec Miškolin; Vesna Nedeljko, Vrtec Otona Župančiča Maribor; Janja Leskovar, Vrtec Otona Župančiča Slovenska Bistrica; Darja Kosi Radanovič, Vrtec Pobrežje Maribor; Zdenka Neuvrit, Vrtec Pobrežje Maribor; Sanja Belina, Vrtec Studenci Maribor; Ani Gale, OŠ Rodica

Udeleženci srečanja v dvorani ČZS Brdo pri Lukovici

Plakarna predstavitev

Udeleženci srečanja:

JVI VVZ OŠ Cerkvenjak – Vitomarci, Vrtec Pikapolonica Cerkvenjak; Kranjski vrtci; OŠ Artiče, vrtec; OŠ Bratov Letonja; Vrtec Sonček Šmartno ob Paki; OŠ Ivana Tavčarja Gorenja vas, Vrtec Zala; OŠ Janka Glazerja Ruše, Vrtec Ruše; OŠ Jurija Vege Moravče, VVE Vojke Napokoj; OŠ Križevci pri Ljutomeru, enota vrtec pri OŠ; OŠ Mežica, vrtec; OŠ Poljane, Vrtec Agata; OŠ Polzela, enota vrtec; OŠ Puconci, vrtec pri OŠ; OŠ Sveti Jurij, vrtec pri OŠ; OŠ Turnišče, enota vrtec; OŠ XIV. divizije Senovo – enota vrtec; OŠ Franceta Prešerna Črenšovci – enota vrtec; OŠ Gorje, enota vrtec Gorje; OŠ Rače – vrtec; OŠ Rodica; VIZ OŠ Rogatec, enota vrtec; Vrtci Brezovica; Vrtec Anice Černejeve Celje; Vrtec Beltinci; Vrtec Bled; Vrtec Borisa Pečeta Maribor; Vrtec Črnuče; Vrtec Galjevica; Vrtec Idrija; Vrtec Ivana Glinška Maribor; Vrtec Jadvige Golež Maribor; Vrtec

Jožice Flander Maribor; Vrtec Kočevje; Vrtec La Coccinella Piran; Vrtec Lendava; Vrtec Manka Golarja Gornja Radgona; Vrtec Mavrica Vojnik; Vrtec Mengeš; Vrtec Miškolin; Vrtec Mojca; Vrtec Murska Sobota; Vrtec Otona Župančiča Maribor, Vrtec Otona Župančiča Slovenska Bistrica; Vrtec Pedenjped; Vrtec Pobrežje Maribor; Vrtec Postojna; Vrtec Rogaška Slatina; Vrtec Studenci Maribor; Vrtec Šentvid; Vrtec Škofja Loka; Vrtec Šoštanj; Vrtec Tezno Maribor; Vrtec Trebnje; Vrtec Vodmat Ljubljana; Vrtec Vrhovci; Vrtec Antona Medveda Kamnik; VVZ Kekec Grosuplje; VVZ Radovljica.

Udeleženci srečanja so spoznali, da s projektom ČEBELE IN CVETOVI Ekošola želi spodbuditi v sodelovanju s Čebelarsko zvezo Slovenije radovednost kot pozitivno lastnost za ustvarjalnost, akcijski odnos do okolja, v katerem otrok, učenec živi, ker je okolje, v katerem živi, del njega in hkrti on del okolja. Cilj projekta je bil spoznavanje zakonitosti življenja, ki je v naravi in okolju, v katerem poteka naravoslovno-okoljsko opismenjevanje, in to v ekosistemih, ki povezujejo rastlinstvo, živalstvo, človeka in neživo naravo. Prav to je potrdila plakatna predstavitev izvajalcev projekta.

KAKO DO ZELENE ZASTAVE?

Z METODOLOGIJO SEDMIH KORAKOV DO ZELENE ZASTAVE – CERTIFIKATA ZA OKOLJSKO DELOVANJE

Če starši otrok ocenjujejo, da ekovrtec vpliva na oblikovanje odnosov otrok do narave ter da je program ekovrtca smiseln in nujen, potem je to kakovost. Na predlog nacionalnega koordinatorja mag. Gregorja Cerarja se je za ekovrtce pripravila in priredila vsebina metodologije SEDEM KORAKOV, na katerih temelji ekoakcijsko načrtovanje ekovrtca. Uspešno opravljene vsebine posameznih korakov dajejo ekovrtcu možnost za pridobitev certifikata – zelene zastave, ki jo podeli EVROPSKO združenje za okoljsko izobraževanje – FEE.

- določi cilje delovanja in skrbi za vključevanje otrok, vzgojiteljev, drugega osebja, staršev in družbenega okolja – lokalne skupnosti,
- načrtuje aktivnosti in izvedbo privzganja in pridobivanja vrednot ter znanja za varovanje okolja,
- spodbuja vsebine in aktivnosti s področja naravoslovja s poudarkom na ekoloških problemih lastnega okolja (lokalno okolje),
- skrbi za interdisciplinarno povezavo med ekovrtcem in ekeošolo.

1. SEDEM KORAKOV

PRVI KORAK

Ustanovitev Ekoprogramskega odbora ekovrtca

Ekoprogramski odbor usmerja okoljsko dejavnost vrtca, in to tako, da izpolnjuje namene in zastopnost interesov otrok kot vzgojno vrednoto, in sicer:

Sestava Ekoprogramskega odbora

Po en predstavnik:

- vzgojitelj I. starostnega obdobja,
- vzgojitelj II. starostnega obdobja,
- drugi zaposleni: ravnatelj, poslovna sekretarka, kuhar, hišnik,
- predstavnik sveta staršev,
- predstavnik lokalne skupnosti,
- predstavnik okoljevarstvene organizacije.

Oblika delovanja

Sestanki

Ekoprogramski odbor se sestane ob ustanovitvi odbora, v začetku šolskega leta, med zimskimi počitnicami in ob koncu šolskega leta. Število sestankov je odvisno od problematike, programa in aktivnosti ekoprogramskega odbora. Ekoprogramski odbor vodi koordinator vrtca, ki ga iz svojih vrst imenujejo člani odbora.

Zapisi

Ekoprogramski odbor svoje aktivnosti beleži v obliki zapisa in jih posreduje na oglasne deske ekokotičkov po garderobah vrtca in enot vrtca.

Mandat

Mandat Ekoprogramskega odbora je usklajen z mandatom ravnatelja vrtca, torej traja pet let, razen za predstavnika sveta staršev, čigar mandat traja, dokler je njegov otrok vključen v vrtec.

DRUGI KORAK – okolica vrtca

Spoznavanje in doživljanje okolja okrog vrtca, ki naj ga otrok spozna v prijetnem ozračju z namenom privzganja naravnega ritma in sloga v sožitju z naravo. Posebej temeljito pregledamo okolico vrtca ob začetku šolskega leta in pomanjkljivosti – probleme evidentiramo in vnesemo v program dela Ekoprogramskega odbora.

Pri pregledu okolice sodelujejo otroci. To so vsebine, ki temeljijo na odnosu do živega in neživega okolja okrog vrtca in v njem. Gre za sodelovanje

med vzgojitelji in starši, v ospredju naj bo otrok. Rezultate mesečno evidentiramo in ustrezno dokumentiramo ter objavimo na oglasnih deskah. Letne rezultate objavimo v poročilu. Dobljeni rezultati so osnova za načrtovanje nadaljnjih aktivnosti.

Gre za tematske vsebine vašega okolja – vrtca, na katere vplivate s svojim programom, npr.:

- način prihoda v vrtec (peš, kolo, avtomobil),
- urejena, primerna parkirišča vrtca,
- evidentiranje in primerjanje tekoče porabe s preteklim letom za:
 - energijo,
 - vodo,
 - transport,
 - količino odpadkov, smeti,
 - fotokopirni stroj – papir.

TRETJI KORAK

Na podlagi rezultatov drugega koraka določite prednostna področja in naredite delovni načrt, tako da si zastavite dosegljive in realne cilje in rok za izboljšanje okoljske uspešnosti pri specifičnih vprašanih ter naredite seznam dogovorjenih okoljskih ciljev, vključno z roki in jasno določenimi zadolžitvami za vsak korak, in ga povežite z načrtovanjem vzgojno-izobraževalnega dela in programa (LDN – ekoakcijski načrt) vrtca.

ČETRTI KORAK – nadzor in ocenjevanje

Dosledno izvajanje predhodnih korakov bo omogočilo ugotovitev uspešnosti ali neuspešnosti načrtovanih aktivnosti. Torej gre za stalni nadzor, ki bo omogočil, da ocenite uspešnost svojih aktivnosti in načrtujete morebitne potrebne spremembe, kar vam bo pomagalo zagotavljati, da zanimanje za program po enotah vrtca ne zbledi. Nadzorovanje in ocenjevanje napredka vašega dela v programu ekovrtca je odlična priložnost, da vključite v kurikulum za vrtce – področje dejavnosti ter razvijete druga področja, kot so reševanje problemov, kritično mišljenje in timsko delo.

PETI KORAK – delo po kurikulu

Delo po kurikulu za vrtce pomeni strokovno podlago za delo v vrtcih in je za doseganje ustrezne ravni kakovosti predšolske vzgoje v vrtcih pomembna izpeljava v prakso oziroma izvedbeni kurikulum. Praktična izpeljava zapisanih ciljev kurikula (izvedbeni kurikulum) in ekoprograma lahko s svojo življenjskostjo, vpetostjo v socialni kontekst, z aktivnostjo, izbiro različnih metod in načinov dela, ki se opirajo na temeljna vedenja o otrokovem razvoju in poznavanje načel uresničevanja ciljev kurikula za vrtce, pomembno pripomore k širšemu razumevanju predšolske vzgoje v vrtcu, njeni povezavi z družino, drugimi ravnmi vzgoje in izobraževanja, drugimi institucijami in lokalno skupnostjo. Splošna predlagana strategija je, da se koncepti okoljskega izobraževanja vnesejo v že obstoječi program. Vzgojitelji lahko načelo okoljskega izobraževanja predstavijo s pomočjo temeljne dejavnosti zgodnjega naravoslovja, in sicer tako, da:

- otrokom omogočijo bogato doživljanje narave in jih spodbujajo k opazovanju, raziskovanju, eksperimentiranju, sintetiziranju in sklepanju,
- omogočijo pridobivanje temeljnih izkušenj in znanj o naravi,
- otroci doživijo praktične primere skrbi za naravno okolje.

ŠESTI KORAK – obveščanje in vključevanje

Eden ključnih ciljev programa ekovrtca je poglobljanje splošne ozaveščenosti glede vaših aktivnosti po enotah vrtca vključujoč starše otrok. Ukrepi naj ne bodo omejeni na vrtec, temveč naj se nadaljujejo na otrokovem domu. Razvijajte dialog s starši, ker je pozitivna oblika odnosa, s katerim želimo s starši sodelovati s skupnim razmišljanjem z možnostjo nadaljnje nadgradnje okoljskih aktivnosti. Vključite širšo skupnost: starše, sosede, delovne organizacije, obrtništva in druge lokalne dejavnike, ki so lahko vir nasvetov, informacij in finančne podpore. To je tudi odlična priložnost za boljšo prepoznavnost vrtca v skupnosti in širše. Ključnega pomena je vsakodnevno vključevanje vseh v ekoaktivnosti. Aktivnosti, kot

so recikliranje, varčevanje z energijo ter ozaveščenost o vodi in smeteh, lahko uspejo samo, če jih izvajajo vsi. O aktivnostih in rezultatih obveščajte medije in druge ekovrtce ter starše in okolje prek spletne strani vrtca, zgibank, publikacij, oglasnih desk ...

SEDMI KORAK – ekolistina

Ekolistina je izjava o poslanstvu. Na jasen, domisel in inovativen način nakazuje predanost vašega vrtca izboljšanju okoljske uspešnosti. Vsebino poslanstva naj poznajo vsi v vrtcu. V ekolistini naj bodo naštet najpomembnejši cilji vaših aktivnosti, torej dejanski ukrepi, ki jih otroci in zaposleni nameravajo izvesti. Zelo pomembno je, da otroci igrajo ključno vlogo pri snovanju ekolistine, saj jim bo to dalo večji občutek odgovornosti do vrednot, ki jih vsebuje ekolistina. Redno pregledujte vsebino ekolistine, da bo vedno odražala ekocilje vrtca. Ekovrtec ekolistino zasnuje po svoje. Ekolistina je lahko seznam trditev, pesem, pesnitev. Razstavite jo na vidnih mestih po vrtcu ali enotah vrtca v skupnih prostorih in na ekooglasni deski. Z ekolistino seznanite lokalne medije.

Dane Katalinič
Koordinator programa Ekošola za vrtce

Mag. Gregor Cerar
Nacionalni koordinator Ekošole

2. OKOLJSKI PREGLED

Okoljski pregled opravi vsak ekovrtec v začetku šolskega leta, in sicer otroci skupaj z vzgojitelji in drugimi zaposlenimi znotraj vrtca. Okoljski pregled obsega: **odpadke** (program in organizacija ravnanja z odpadki, ozaveščevalne aktivnosti ...); **zmanjševanje količine odpadkov** (racionalno ravnanje s papirjem, uporaba e-pošte, elektronsko shranjevanje, kompostiranje ...); **energijo** (program za učinkovito rabo energije, obnovljivi viri energije, ocena energetske učinkovitosti, samodejno zapiranje vrat, varčne sijalke, svetlobne meritve ...); **vodo** (program ravnanja z vodo, pitje vode iz pitnikov, ozaveščanje otrok z opozorili nad pipami, samodejno izplakovanje, vodni detektivi ...); **transport** (načrt prevozov, spodbujanje vožnje s kolesom – peš, mreža varnih poti do vrtca, spodbujanje izletov v naravi ...); **zdravje in dobro počutje** (nudenje zdrave, sveže raznovrstne prehrane, ekološko pridelana hrana, obiski ekokmetij, skrb za dobre medsebojne odnose ...); **okolico vrtca** (vzdrževanje okolice, uporaba okolju prijaznih čistil, varni igralni elementi na igrišču, čutne poti, možnost opazovanja živalskega in rastlinskega sveta, otroci sodelujejo pri urejanju okolice ...); **biotsko raznovrstnost** (spodbujanje spoštovanja do drugih živih bitij in skrb zanje, opazovanje in doživljanje narave, ureditev zeliščnega vrta ...); **ohranjanje našega sveta** (ali otroci poznajo pomen ohranjanja naravnih življenjskih prostorov, kako vrtec soprispeva k zagotavljanju kakovostnih bivalnih razmer, kot so: pitna voda, svež zrak, zdrava hrana, uravnoteženi odnosi z naravo, gibanje v zdravem okolju ...).

Navedene vsebine so podlaga za načrtovanje ekoakcijskega načrta za novo šolsko leto.

3. EKOAKCIJSKI NAČRT:

a) ZGODNJE NARAVOSLOVJE

Izbrati in izvesti najmanj en tematski sklop iz zgorajnjega naravoslovja, in sicer:

- Z gibanjem in opazovanjem raziskujemo svet narave okrog nas
- Moje vrednote: pitna voda, svež zrak, zdrava hrana, uravnoteženi odnosi z naravo, bivanje v zdravem okolju
- Zdrav življenjski slog
- Zeliščni vrt skozi zeliščarski vrtnarski dnevnik
- Travnike zdravilne rastline bližnjega okolja skozi opazovalni dnevnik
- Moje prve vrtno škarje (od zeliščnega vrta do sadovnjaka)
- Semena – Šolska VRTilnica
- Ptice pevke v mojem kraju
- Živali na našem vrtčevskem igrišču od pomladi do jeseni

b) IZVESTI AKTIVNOSTI V DVEH (od treh) TEMATSKIH SKLOPOV:

ODPADKI	Ločevanje odpadkov (uvajanje in izvajanje), odlaganje odpadkov na ekološke otoke, koristna izraba odpadkov, sodelovanje v humanitarnih zbiralnih akcijah. Vrsto odpadkov in način zbiranja določi vrtec sam.
VODA	Vrtec s programom opredeli aktivnosti in oblike varčevanja z vodo. Podrobnejšo temo in način izvedbe določi vrtec sam.
ENERGIJA	Ozaveščanje o učinkoviti rabi energije, varčevanja z energijo. Vrtec s programom določi aktivnosti in oblike varčevanja z energijo. Podrobnejšo temo in način izvedbe določi vrtec sam.

c) SODELOVANJE PRI ENEM IZMED NASLEDNJIH PROJEKTOV

ODPADKI	<ul style="list-style-type: none"> • EKOPAKET <ul style="list-style-type: none"> - Zbiranje odpadne embalaže s poudarkom na kartonski embalaži za mleko in sokove - Kreativno ustvarjanje iz kartonske embalaže za mleko in sokove • JAZ, TI, MI ZA SLOVENIJO: stara plastika za novi inkubator
VODA	<ul style="list-style-type: none"> • Voda – naše bogastvo <ul style="list-style-type: none"> - Raziskovanje vodnih virov – fotografski in likovni natečaj
HRANA IN ZDRAVJE	<ul style="list-style-type: none"> • ALTERMED <ul style="list-style-type: none"> - Celjski sejem - Lokalno pridelana hrana in recepti naših babic • HRANA NI ZA TJAENDAN <ul style="list-style-type: none"> - Zmanjševanje količin odpadne hrane - Prehranska pismenost
BIOTSKA RAZNOVRSTNOST	<ul style="list-style-type: none"> - Opazovanje in raziskovanje narave, spoznavanje rastlinskih in živalskih vrst, oblikovanje zbirk najdenih vrst, označevanje nahajališč, ugotavljanje raznolikosti nahajališč, ukrepi za ohranjanje biotske raznovrstnosti
OHRANJANJE NAŠEGA SVETA	<ul style="list-style-type: none"> • EKOBRANJE ZA EKOŽIVLJENJE <ul style="list-style-type: none"> - Branje literature z ekološko tematiko • LIKOVNO USTVARJANJE <ul style="list-style-type: none"> - Likovno ustvarjanje na temo Zdrav življenjski slog - Povezava gibanja in zdravega življenja

6. SREČANJE KOORDINATORJEV EKOVRTCEV SLOVENIJE, 23. maja 2012 v Mežici

Šesto srečanje ekovrtcev Slovenije je potekalo 23. maja 2012 v NARODNEM DOMU Mežica. Izvedba srečanja je bila zaupana ekovrtcu v Mežici.

Vsebina srečanja:

- Otvoritev srečanja in pozdravni govori:
 - Alen Kofol, v. d. generalnega direktorja na Direktoratu za vrtce in osnovno šolstvo na Ministrstvu za izobraževanje, znanost, kulturo in šport
 - Janko Plešnik, ravnatelj OŠ Mežica
 - Dušan Krebl, župan Občine Mežica
 - Mag. Gregor Cerar, nacionalni koordinator programa Ekošola
- Nastop otrok vrtca in OŠ Mežica
- Strokovna predavanja:
 - Izr. prof. dr. Amand Papotnik: Z idejo do ekoizdelka
 - Vlado Auguštin, ČZS: Čebelji panj v vzgojni funkciji spoznavanja čebel
 - Dragica Mrkša, Vrtec Rogaška Slatina: Ekobonton (primer dobre prakse)
 - Barbara Štrubelj, Vrtec Pedenjped: Varčevanje z energijo se prične zgodaj (primer dobre prakse)
 - Dane Katalinič, koordinator za vrtce: Vloga ekovrtca pri oblikovanju odnosa do narave
 - Dane Katalinič, koordinator za vrtce: Ekoakcijski načrt za ekovrtce v šol. l. 2012/2013
 - Lenka Puh, Ekoevro na ekoračun

- Kralj Matjaž pod Peco
- Delavnice za udeležence srečanja Z idejo do ekoizdelka (izdelava in ustvarjanje iz različnih gradiv)

Udeleženci srečanja v kulturnem domu Mežica

Udeleženci srečanja:

JVIZ Mozirje, Vrtec Mozirje, enota Rečica ob Savinji; Kranjski vrtci; OŠ Bratov Letonja Šmartno ob Paki; OŠ Črna na Koroškem, enota Vrtca Črna; OŠ Franca Lešnika Vuka Slivnica pri Mariboru, Vrtec Slivnica; OŠ Franceta Prešerna Črenšovci, enota vrtec; OŠ Gorje, enota Vrtec Gorje; OŠ Jurija Vege, enota Vojke Napokoj; OŠ Križevci – vrtec pri OŠ; OŠ Miklavž na Dravskem polju, Vrtec Ciciban in Vrtec Vrtiljak; OŠ Mokronog, Vrtec Mokronožci; OŠ Muta, vrtec pri OŠ; OŠ XIV. divizije Senovo – enota vrtec; Vrtci Brezovica; VIZ Vrtec Ormož; Vrtec Anice Černejeve Celje; Vrtec Antona Medveda Kamnik; Vrtec Beltinci; Vrtec Bled; Vrtec Črnuče; Vrtec Galjevica; Vrtec Idrija; Vrtec Ivana Glinška; Vrtec Jadvige Golež Maribor; Vrtec Jožice Flander; Vrtec Kočevje; Vrtec Ledina; Vrtec Lendava; Vrtec Ljutomer; Vrtec Manka Golarja Gornja Radgona; Vrtec Mavrica Vojnik; Vrtec Medvode; Vrtec Mežica; Vrtec Miškolin; Vrtec Mojca; Vrtec Otona Župančiča Maribor; Vrtec Pedenjped; Vrtec Pobrežje Maribor; Vrtec pri OŠ Puconci, enota Mačkovci; Vrtec pri OŠ Sveti Jurij;

Vrtec Rače pri OŠ Rače; Vrtec Radovljica; Vrtec Ribnica; Vrtec Rogaška Slatina; Vrtec Šentjur; Vrtec Šentvid; Vrtec Škofja Loka; Vrtec Šoštanj; Vrtec Tezno Maribor; Vrtec Trebnje; Vrtec Velenje; Vrtec Vodmat; Vrtec Vrhovci; VVZ Kekec Grosuplje.

V ospredju 6. srečanja koordinatorjev ekovrtcev Slovenije je bilo omenjeno načrtovanje vzgojnega dela z naravoslovnimi vsebinami, ki jih je treba opredeliti kot cilj za iskanje miselnih zvez med že znanimi posebnostmi in pojavi, ki jih predšolski otrok ob pravih postopkih – metodah lahko dojema in odkriva.

DA BO LAŽE ŠLO – REGIJSKI KOORDINATORJI ZA EKOVRTCE

Temeljna naloga regijskih koordinatorjev je spremljanje izvajanja ekoakcijskih načrtov ekovrtcev v skladu s programom obiskov za tekoče šolsko leto na ravni programa Ekošola.

Regijski koordinatorji programa Ekošola za ekovrtce:

**DANE
KATALINIČ**

Regije:
Koroška
Pomurska
Podravska
Savinjska
Zasavska

**MARGARETA
KUTNJAK**

Regije:
Gorenjska
Goriška
Obalno-kraška

**ANDREJA
KUDER**

Regije:
Del Osrednjeslovenske
Notranjsko-kraška
Jugovzhodna Slovenija
Posavska

**NUŠA
STANKOVIČ**

Regija:
Osrednjeslovenska

**Splošna opredelitev pomena zapisa
regijskega koodinatorja o obisku ekovrtca**

Zapis o obisku ekovrtca je dokazilo o doseženi kakovosti ekoakcijskega načrta in njegovi učinkovitosti, hkrati pa tudi dokazilo o izvedenih aktivnostih in rezultatih dela ekovrtca. V vsebino zapisov uvrščamo tudi vsa poročila, dokumente, ki kažejo opravljeno delo ali rezultate ekovrtca. V zapisu so zajete vsebine vsakodnevnega uresničevanja ekoakcijskega načrta s poudarkom na:

- odnosu do staršev (oblike, načini sodelovanja – povezovanja v aktivnosti ekovrtca),
- odnosu do okolja (načrtovane in realizirane ekovsebine s poudarkom na trajnostnem razvoju),
- odnosu do družbe (skrbno, kakovostno in strokovno izvedene ekovzgojno-izobraževalne vsebine v sodelovanju z društvi in družbenimi organizacijami).

Cilji obiskov ekovrtcev:

- strokovna pomoč in svetovanje,
- spremljanje dela ekovrtcev,
- pregled dokumentacije ekovrtca,
- posredovanje dobre prakse,
- spodbujanje programske pestrosti in inovativnosti ekoakcijskih programov,
- zapis o obisku,
- evalvacija.

REFLEKSIJA DELA REGIJSKEGA KOORDINATORJA ZA EKOVRTCE

Andreja Kuder

Predšolsko obdobje otrok je del njihovega celotnega življenjskega ciklusa, v katerem so otroci učljivi in dojemljivi za novosti, ki spodbujajo njihov razvoj. Sleherni stik z naravo je za otroke izkušnja, ki je neponovljiva in jim ponuja doživljanje, raziskovanje in ustvarjanje. Ključni elementi vloge odraslega pri tem obsegajo skrb za načrtovanje igralnega prostora, pripravo različnih gradiv in spremljanje otrokovih namenov ter poslušanje otrokovega razmišljanja.

Vrtci vključno z ekošolo so kot način življenja deležni nove kvalitete delovanja in razmišljanja, saj so vpeti v projekt prek različnih vsebin in imajo možnost vplivati na potek dejavnosti in na spremembe. Vsebine, ideje in metode posameznikov so dobre, preizkušajo pa jih večinoma vsi strokovni delavci.

Kot regijska koordinatorka za vrtce imam možnost spremljati delo vrtcev Osrednjeslovenske, Notranjsko-kraške, Posavske regije in Jugovzhodne Slovenije. Ob obiskih vrtcev se mi vsakokrat potrdi teza, da je zunanje okolje, ki vključuje bližnjo okolico vrtca, zanimiv prostor, kjer se otroci lahko učijo in rastejo. Vsebine, črpane iz okolja, so otrokom blizu, so zanje zanimive ter v njih prebujajo čut za senzibilnost in ohranjanje lepega. Ob svojih obiskih v vrtcih imam priložnost opazovati ekovrtce, katerih okolica je lepo urejena, negovana, zatravljena in zasajena z drevesi. Večina obiskanih vrtcev se ukvarja z okoljem, v katerem živijo, in v sodelovanju z drugimi institucijami v svojem kraju skrbijo za zdravo, čisto in urejeno okolje.

Strokovni delavci v vrtcih ob sistematičnem vnašanju naravoslovnih vsebin v svoje delo ugotavljajo, da otroci prevzemajo odnos vzgojiteljev in drugih odraslih do raziskovanja in do narave.

Kadar odrasli raziskujejo in želijo izvedeti kaj novega, z otroki delijo svoje občutke, se odzivajo na njihovo razpoloženje in interese ter s tem svoj pollet prenašajo na otroke. Vsaka ustvarjalnost odraslih in otrok je dobro vidna v zapisih o različnih dogodkih vrtcev, iz fotografij dejavnosti, v člankih, publikacijah, brošurah in lastnih knjigah.

Namen dela z otroki na področju ekologije je tudi poskrbeti za kakovostno, bogato in spodbudno okolje, ki spodbuja otrokov interes za okolico, dolgoročno pa način sobivanja z naravo in skrb za ohranjanje le-te. V ta namen se strokovni delavci vrtcev še posebno trudijo pri skrbi za čisto in urejeno okolico, pri varčevanju z energijo, pri varčevanju z materialnimi sredstvi in pri skrbi za zdravje otrok in za svoje zdravje. Vidno je sodelovanje z različnimi strokovnimi institucijami v lokalnem okolju, z raznimi društvi, organizacijami, lokalno skupnostjo ter s starši otrok, vključenih v vzgojno-varstvene zavode. Postopno je treba iskati poti in načine, da bodo omenjene dejavnosti zanimive in bodo v veselje tako odraslim kot tudi otrokom. Pot povezovanja in zanimanja je dolga in naporna, vendar se na dolgi rok izplača.

Margareta Kutnjak

Eko tu – eko tam. Zdi se, da je danes moderno biti eko, se samo imenovati eko. Malce ločujemo in že smo ekološko naravnani. Kaj zato, če skozi okno avtomobila odvržemo kakšno pločevinko pa papirček ali dva; saj nas ni nihče videl. Kmalu bo očiščevalna akcija, takrat bomo vse počistili; pravzaprav, otroci iz bližnje šole bodo pobrali vse, kar se ujame ob poti.

Srce te boli, ko vidiš ta mačehovski odnos do narave. Nemočno opazujemo, kako ljudje teptajo tisto, kar nam je ponudila zastonj. Včasih se zdi, da izgubljam bitko z zdravim razumom.

Vse pa le ni tako črno. Ostaja upanje. Upanje je otrok, ki pobere papir čokolade in ga da v pravi smetnjak. Upanje je deklica, ki ti razloži: »Veš, ko si umivam zobe, vedno zaprem vodo. Tudi mamico in atija sem naučila.« Upanje daje polna košara dobrot za ljudi v stiski. Upanje so mali vrtičkarji, ki pridno sejejo, sadijo, okopavajo, zalivajo z deževnico, sušijo zelišča in ponosno pijejo svoj zeliščni čaj. Tudi poln zabojnik še uporabnih oblačil, ki bodo spet nekoga grela, je upanje. Vsako novo drevo, ki širi svoje veje proti nebu, pripomore k temu, da pljuča matere Zemlje laže zadihajo. Upanje so majhni koraki, ki spreminjajo svet.

Prav zato se izplača. Izplača se zaradi njih, ki se še niso rodili, pa zaradi malih brbljavcev, ki se plazijo po štirih, in tistih, ki komaj znajo hoditi, a papir znajo vreči v pravi koš. Izplača se tudi zaradi dečka, ki vneto navdušuje očka, kako lahko vrt zaliješ z deževnico. Samo tako se bo lahko dotaknilo tistih, ki jim ni bilo dano čutiti, ljubiti, spoštovati.

Ponosna sem na svoje poslanstvo: da lahko vzgajam, spodbujam, pohvalim, svetujem, da lahko širim mrežo spoštovanja do narave. Ponosna sem, da lahko prestrežem tople nasmeh, ponos v žarečih očeh, ko ti pokažejo čisto njihov mali vinograd. Lepo je videti vse prelepe ekokotičke, ki tekmujejo med seboj po izvirnosti in iz katerih vedno zadiši ... po svežem vetriču, po pokošeni travi, po vroči zelenjavni juhi, po slastnih medenjakih in napitkih, ki bi jih bila vesela tudi teta Pehta. Lep je občutek, ko ti BELE ČAROVNICE s svojo ljubeznijo do narave popolnoma zmešajo glavo in ti za popotnico podarijo še nekaj dobrot.

Lepo je, ko o tem navdušen pripoveduješ sodelavcem, prijateljem, ravnateljici. Mimogrede – hvala, Irena, da me podpiraš in spodbujaš. Z nekim notranjim žarom pišem poročilo in se trudim, da bi tudi bralec občutil tisto, kar zlivam na papir. Kaj vse sem spet videla! Pogreje te, ko s spoštovanjem povprašajo po gospodu Kataliniču in ko ti izkazujejo zaupanje tudi zaradi njega.

Punca, le tako naprej, si rečem. Delaš nekaj dobrega: počasi, vztrajno. Ne nazadnje je tudi ocean sestavljen iz majhnih kapljic.

S ponosom sem regijska koordinatorka za ekovrtce.

Nuša Stankovič

Koordinatorka ekovrtca Mojca Ljubljana sem od leta 2008. Kakšno leto pozneje pa sem sprejela izziv regijske koordinatorke programa Ekošola. Moja naloga je obiskati pet ali šest ekovrtcev na leto, v obdobju od januarja do aprila v Osrednjeslovenski regiji. Obisk ekovrtca pomeni veliko več, kot se zdi. Pomeni spoznavanje novih ljudi, izvirnih idej, izvedbo ekonalog, načinov sodelovanja s starši in okoljem, rešitev okoljskih problemov, pristopov k humanitarnosti.

Obiskala sem veliko vrtcev, nekatere celo dvakrat. Vedno sem bila prijazno sprejeta, v vsakem sem spoznala ljudi, ki delajo s srcem in odlično izvajajo program Ekošole, z zanosom in pozitivno energijo. To pa se nazorno kaže v podobi njihovega ekovrtca, v sodelovanju vseh zaposlenih pri varčevanju, v aktivni udeležbi staršev in raznih društev ter različnih ustanov.

Ekovrtec živi svoj ekoprojekt, projekt, ki je postal ponotranjen način življenja. Ekovrtci skrbijo za to, da vzgoja seže tudi ven iz njihove ustanove, da ozaveščajo starše, vpliv pa seže v lokalno okolje in tudi širše. Z lokalno skupnostjo so bolj povezani med seboj in si na raznolike načine pomagajo. Ekovrtci se povezujejo s šolami, turističnimi in čebelarškimi društvi, knjižnicami, zavetišči za živali, gasilskimi društvi, ekokmetijami, društvi podeželskih žena in še najrazličnejšimi društvi in ustanovami v okviru svojih krajev. Prav v vseh vrtcih sem zaznala voljo in željo po povezovanju, iskanju izboljšav in težnjo k novim izzivom in napredovanju.

V vrtcih, ki sem jih obiskala dvakrat, se je pokazal prav ta napredek v razmišljanju in povsod sem z zadovoljstvom opazovala in zapisovala izboljšave. Noben vrtec se ni zadovoljil s stanjem ob pridobitvi ZELENE zastave, prav vsi so rasli, se naprej učili in napredovali iz leta v leto.

Zaradi vključenosti v Ekošolo na vrtčevskih igriščih raste veliko novih dreves in ekološko vzgojenih otrok. Zaradi sodelovanja pri različnih naravoslovnih projektih veliko naših otrok raste v odgovorne odrasle, ki bodo znali prisluhniti naravi. Zaradi aktivnega vključevanja staršev in okolja se morda sem in tja zgodijo tudi razumne in odgovorne stvari, ki se sicer ne bi.

Zaradi solidarnosti in humanitarnih akcij, v katerih sodelujejo ekovrtci, se marsikomu blaži ali celo spreminja življenje. Zaradi povezovanja ljudi različnih profilov in poklicev se spletajo številne uspešne povezave ...

Zase vem, da sem tudi zaradi sodelovanja v Ekošoli boljši človek.

7. SREČANJE KOORDINATORJEV EKOVRTCEV SLOVENIJE, 21. maja 2013 v Dobrovniku

Sedmo srečanje koordinatorjev ekovrtcev Slovenije je potekalo 21. maja 2013 v domu kulture v Dobrovniku v sodelovanju z ekošolo DOŠ Dobrovnik in vrtcem pri DOŠ Dobrovnik.

Vsebina srečanja:

- Otvoritev srečanja in pozdravni govori:
 - Marjan Kardinar, župan Občine Dobrovnik
 - Katarina Kovač, ravnateljica DOŠ Dobrovnik
 - Mag. Vlasta Potočnik, v. d. generalne direktorice Direktorata MIZŠ
 - Mag. Gregor Cerar, nacionalni koordinator programa Ekošola

Nastop otrok iz vrtca pri DOŠ Dobrovnik in DOŠ Dobrovnik

- Nastop otrok vrtca in učencev DOŠ Dobrovnik
- Nastop otrok Vrtca Turnišče in učencev OŠ Turnišče (projekt »FIKO –KOFI«)
- Strokovni prispevki:
 - Vlado Augustin, Čebelarstva zveza Slovenije: Čebela naš zaveznik
 - Karolina Rebernik in Nika Hrabar, Zavod RS za varstvo narave: Z lutkami in slikanico do zavesti o varstvu narave
 - Dane Katalinič, koordinator za vrtce: Iz sveta pravljic v svet narave
 - Dane Katalinič, koordinator za vrtce: Ekoakcijski načrt za ekovrtce 2013/2014
 - Tadeja Kovačič, svetovalka Ekosklada: Finančne spodbude EKO sklada za okoljske naložbe
- Delo na terenu – didaktični pristopi:
 - Mag. Aleksandra Krumpak, Dane Katalinič, učenci DOŠ Dobrovnik: Bukovniško jezero – prebujajoča se lepota
- Ogled – Ocean Orchids Dobrovnik

Udeleženci srečanja v dvorani Kulturnega doma Dobrovnik

Udeleženci srečanja:

VIZ Vrtec Ormož; Vrtec Rogaška Slatina; Vrtec Borisa Pečeta Maribor; Vrtec Otona Župančiča Slovenska Bistrica; Vrtec Otona Župančiča Maribor; VVZ Kekec Grosuplje; Vrtec Miškolin; Vrtec Pobrežje Maribor; Vrtec Idrija; Vrtec Rače pri OŠ Rače; Vrtec Vodmat, enota Klinični center; OŠ Dušana Flisa Hoče, Vrtec Sonček Rogoza; OŠ Dušana Flisa Hoče, Vrtec Hoče; OŠ Mežica, enota vrtec; JVIZ OŠ Dobropolje, Vrtec Ringaraja; Vrtec Mojca; Vrtec Tezno Maribor; Vrtec Slivnica pri OŠ Franca Lešnika Vuka; OŠ Gorje, enota Vrtec Gorje; Vrtec Črnuče; Vrtec Galjevica; Vrtec Velenje; OŠ Mokronog, Vrtec Mokronožci; Vrtec Urša Domžale; Vrtec Mavrica Vojnik; Vrtec Lendava; OŠ Miklavž pri Ormožu, VIZ enota Vrtca Miklavž pri Ormožu z dislociranim oddelkom Kog; JVIZ Mozirje, Vrtec Mozirje; Vrtec Ledina; Vrtec Najdihojca Dobova pri OŠ Dobova; OŠ Franceta Prešerna Črenšovci, enota vrtec; VVZ Radovljica; OŠ Ivanjkovci; Vrtec Bled; Vrtec Sonček Sv. Jurij ob Ščavnici; OŠ Lenart – enota vrtec; Vrtec Križevci; OŠ Črna na Koroškem, Vrtec Črna; OŠ Turnišče, VVE pri OŠ; OŠ in Vrtec Apače, enota Vrtca Apače, Stogovci; Vrtec Antona Medveda Kamnik; Vrtec Zelena jama; Kranjski vrtci; Vrtec Cerkenjak in Vitomarci; OŠ Starše, vrtec; Vrtci Brezovica; OŠ Miklavž na

Dravskem polju, enota Vrtca Vrtiljak; OŠ Miklavž na Dravskem polju, enota Vrtca Ciciban; OŠ Janka Glazerja Ruše, Vrtec Ruše; Vrtec Ringaraja pri OŠ Artiče; Vrtec Vrhovci; Vrtec Jožice Flander Maribor; OŠ Polzela, enota vrtec; Vrtec Rače pri OŠ Rače; Vrtec Šentjur; Vrtec Jadvige Golež Maribor; Zasebni vrtec Kobacaj; Vrtec Anice Černejeve Celje; Vrtec Ljutomer; Vrtec Murska Sobota; Vrtec Postojna; Vrtec Manka Golarja Gornja Radgona; OŠ Gorje, enota Vrtec Gorje; Vrtec Cerkenjak in Vitomarci; OŠ Turnišče, VVE pri OŠ; Vrtec Črnuče; Vrtec Najdihojca; Vrtec Studenci Maribor; Vrtec Mavrica Vojnik.

Na sedmem srečanju koordinatorev ekovrtec Slovenije je bil v ospredju program za ekovrtece s tematskim poudarkom na vzgojnem procesu značajskega oblikovanja na načrtnem razvijanju otrokovih navdihov do živalskega in rastlinskega sveta ter racionalnega odnosa do naravnih virov, kot so: voda, hrana in energija.

Osrednje dogajanje je bilo namenjeno eko-akcijskemu načrtu za ekovrtece v šolskem letu 2013/2014 in didaktičnim pristopom – delu na terenu ob Bukovniškem jezeru pri Dobrovniku na temo Iz sveta pravljic v svet narave. Šlo je za

sprehod, igro in delo v naravi, ko se otroku zastavljajo vprašanja, na katera v pravljicah ni zadovoljivih odgovorov, ali pa otroka lastna izkušnja prepriča, da je pravljica razlaga drugačna od dejanskega stanja. Na terenu je bila poudarjena naloga odraslih, da se otrokom pomaga z iskanjem

odgovorov na različne načine in jih pri tem spodbuja k iskanju odgovorov v različnih virih. Kako na terenu opazovati – raziskovati obvodni živalski svet, je bilo prikazano s strokovnim gradivom DVOŽIVKE BIOINDIKATOR ČISTEGA OKOLJA avtorja Daneta Kataliniča.

8. SREČANJE KOORDINATORJEV EKOVRTCEV SLOVENIJE, 22. maja 2014 v Rogaški Slatini

Izvedba osmega srečanja koordinatorjev ekovrtcev je bila zaupana Vrtcu Rogaška Slatina. Srečanje je potekalo 22. maja 2014 v kulturno-turističnem središču ANIN DVOR v Rogaški Slatini.

Vsebina srečanja:

- Otvoritev srečanja in pozdravni govori
 - Mag. Branko Kidrič, župan Občine Rogaška Slatina
 - Metka Fenko, ravnateljica Vrtca Rogaška Slatina
 - Mag. Andrej Potočnik, podsekretar za kmetijstvo na Ministrstvu za kmetijstvo in okolje
 - Mag. Gregor Cerar, nacionalni koordinator programa Ekošola
- Nastop otrok Vrtca Rogaška Slatina
- Strokovni prispevki
 - Dane Katalinič, koordinator za vrtce: Ekoakcijski načrt za ekovrtce 2014/2015
 - Dane Katalinič, koordinator za vrtce: Zeliščni vrt kot didaktično okolje
 - Finančne spodbude Ekosklada – Ekosklad
 - ČZS, Med kot hranilo in sladilo – tradicionalni slovenski zajtrk
 - Marija Čepin, Vrtec Rogaška Slatina: Zeliščni in zelenjavni vrt v enoti IZVIR (odrasli otrokom vzorniki od semena do krožnika)
 - Marjana Šrmpf, Vrtec Rogaška Slatina: Tradicija zeliščarstva in zeliščni vrt v enoti STUDENČEK

- Suzana Ravnikar Bale, Vrtec Rogaška Slatina: Ščepec travniških zdravilnih rastlin (EKO – FISKARS), pilotni projekt, enota POTOČEK
- Oglede
 - Pilotni projekt Ščepec travniških zdravilnih rastlin (EKO – FISKARS), enota Vrtca POTOČEK
 - Zeliščni vrt, enota Vrtca STUDENČEK
 - Zelenjavni in zeliščni vrt, enota Vrtca IZVIR

Udeleženci srečanja:

JVIZ Mozirje, OE Vrtec Mozirje; Kranjski vrtci; OŠ Apače, Vrtec Apače; OŠ Cerkvenjak – Vitomarci, Vrtec Vitomarci in Pikapolonica Cerkvenjak; OŠ Dušana Flisa Hoče, Vrtec Hoče in Sonček Rogoza; OŠ Franca Lešnika Vuka, Vrtec Slivnica; OŠ Gorje, enota Gorje; OŠ Jurija Vege Moravče, VVE Vojke Napokoj; OŠ Lenart, enota vrtec; OŠ Miklavž na Dravskem polju, enoti vrtcev Ciciban in Vrtiljak; OŠ Miklavž pri Ormožu, VIZ enota vrtec; OŠ Mokronog, Vrtec Mokronožci; OŠ Puconci, enota Vrtec Brezovci in Mačkovci; OŠ Starše, vrtca Najdihojca in Pikapolonica; OŠ XIV. divizije Senovo, enota vrtec; Otroški vrtec Metlika; VIZ OŠ Rogatec, enota vrtec; VIZ Vrtec Ormož; Vrtci Brezovica; Vrtec Anice Černejeve Celje; Vrtec Antona Medveda Kamnik; Vrtec Beltinci; Vrtec Bled; Vrtec Črnuče; Vrtec Danijelov levček; Vrtec Galjevica; Vrtec Idrija; Vrtec Ivana Glinška Maribor; Vrtec Jadvice Golež Maribor; Vrtec Jožice Flander Maribor; Vrtec Ledina; Vrtec Lendava- Lendvai

Ovada; Vrtec Lipa pri OŠ Štore; Vrtec Litija; Vrtec Manka Golarja Gornja Radgona; Vrtec Mavrica Vojnik; Vrtec Miškolin; Vrtec Mojca Ljubljana; Vrtec Murska Sobota; Vrtec Najdihojca pri OŠ Dobova; Vrtec Otona Župančiča Maribor; Vrtec Otona Župančiča Slovenska Bistrica; Vrtec Pedenjped; Vrtec Pobrežje Maribor; Vrtec Postojna; Vrtec

Rače pri OŠ Rače; Vrtec Rogaška Slatina; Vrtec Sonček pri OŠ bratov Letonja; Vrtec Sv. Trojica; Vrtec Šentjur; Vrtec Šentvid; Vrtec Šoštanj; Vrtec Tezno Maribor; Vrtec Velenje; Vrtec Vodmat; Vrtec Vrhovci; Vrtec Zelena jama; VVZ Kekec Grosuplje; Vzgojno-varstveni zavod Radovljica.

Udeleženci srečanja pred dvorano ANIN DVOR v Rogaški Slatini

Udeleženci srečanja so se seznanili z namenom projekta Ščepec travniških zdravilnih rastlin bližnjega okolja EKO – FISKARS, in sicer:

- spoznavanje vrtnih in travniških zdravilnih rastlin iz bližnjega okolja,
- prepoznavanje travniških zdravilnih rastlin po obliki, velikosti, barvi in vonju,
- sajenje travniških zdravilnih rastlin v gredice po priloženem saditvenem načrtu,
- skrb za posajene rastline,
- spremljanje – opazovanje vegetativnih sprememb skozi letni čas,
- dokumentiranje aktivnosti s fotografijo, z risbo in s herbarijem.

Da bi projekt lažje in kakovostno potekal, je Ekošola v sodelovanju z družbo Unicommerce izdala dva didaktična priročnika: Zeliščarski vrtnarski dnevnik in Ščepec travniških zdravilnih rastlin bližnjega okolja Eko Fiskars.

9. SREČANJE KOORDINATORJEV EKOVRTCEV SLOVENIJE, 28. maja 2015 v Metliki

Izvedba devetega srečanja koordinatorev ekovrtec Slovenije je bila zaupana ekovrtcu v Metliki. Srečanje je potekalo v Kulturnem domu Metlika.

Vsebina srečanja:

- Otvoritev srečanja in pozdravni govori:
 - Darko Zevnik, župan Občine Metlika
 - Marijanca Kolar, ravnateljica Vrtca Metlika
 - Mag. Gregor Cerar, nacionalni koordinator programa Ekošola
- Nastop otrok Vrtca Metlika
- Strokovni prispevki:
 - Dane Katalinič, koordinator za vrtce: Predstavitev ekoakcijskega načrta za ekovrtce 2015/2016
 - Mag. Gregor Cerar, nacionalni koordinator programa Ekošola: Odgovorno ravnanje s hrano
 - Naravoslovno okoljsko opismenjevanje skozi dejavnosti – Vrtec Metlika
 - Alma Bjedić, Ekosklad: Finančne spodbude Ekosklada, Slovenskega okoljskega javnega sklada v letu 2015
- Predstavitev naravoslovnookoljskih dejavnosti na terenu
 - GOZD skozi naravoslovne vidike (odkrivanje, doživljanje, spoznavanje)
 - POTOK skozi naravoslovne vidike (odkrivanje, doživljanje, spoznavanje)

Udeleženci srečanja:

Kranjski vrtci; Vrtec Bled; Vrtec Mavrica Trbovlje; Vrtec Morje Lucija; OŠ XIV. divizije Senovo, enota vrtec; Vrtec Vodmat, enota Klinični center; Vrtec Miškolin; Vrtec Otona Župančiča Slovenska Bistrica; Vrtec Tezno Maribor; OŠ Dušana Flisa Hoče, Vrtec Sonček Rogoza; Vrtec Lipa pri OŠ Štore; Vrtec Vrhovci; OŠ Polzela, enota vrtec; Vrtec Mavrica Vojnik; Vrtec Rače pri OŠ Rače; Vrtec Antona Medveda Kamnik; Zasebni vrtec Kobacaj; Vrtec Anice Černejeve Celje; OŠ Franceta Prešerna Črenšovci, enota Vrtec Črenšovci; Vrtec Galjevica; VVZ Kekec Grosuplje; OŠ Gorje, enota Vrtec Gorje; Vrtec Velenje; Vrtec Ringaraja pri OŠ Artiče; OŠ Mokronog, Vrtec Mokronožci; Vrtec Beltinci; OŠ in Vrtec Sv.Trojica; Vrtec Idrija; Otroški vrtec Metlika; Vrtec Zelena jama; VVZ Radovljica; VIZ OŠ Rogatec; OŠ Toneta Pavčka, vrtec Cepetavček; OŠ Mežica, enota vrtec; Vrtec Jožice Flander Maribor; Vrtec Šoštanj; Vrtec Apače; OŠ bratov Letonja, vrtec Sonček; Vrtec Čebelica pri OŠ dr. Pavla Lunačka Šentrupert; Vrtec pri OŠ Starše; Vrtec Postojna; Vrtci Brezovica; VIZ Vrtec Ormož; OŠ Lenart – enota vrtec; Vrtec Šentvid; Vrtec Litija; Vrtec Črnuče, Vrtec Rogaška Slatina; Vrtec Mojca; Vrtec Šentjur.

Okoljske dejavnosti

Koordinatorji ekovrtcev na predstavitvi naravoslovno-okoljskih dejavnosti

Aktualna tema na devetem srečanju koordinatorjev ekovrtcev Slovenije v Metliki so bili naravoslovni vidiki zgodnjega naravoslovja, in to na konceptualni razsežnosti stopnji naravoslovja v predšolskem obdobju, ki temelji na procesu spoznavanja okolja, naravoslovnih vsebin, raziskovalne dejavnosti in razvijanju ustvarjalnih sposobnosti. V zvezi s tem so potekale delavnice v naravi (ob potoku in gozdu), aktivnost so izvajali otroci drugega starostnega obdobja. Otroci so prikazali neposredne izvedbene dejavnosti, in sicer kako iščejo, raziskujejo, opazujejo, pogovorna interakcija med otrokom in vzgojiteljico ter opazovanje kot spretnost. Prav spretnost je bila lepo vidna, ko so otroci eksperimentirali. Prav to so temeljni postopki naravoslovne dejavnosti.

10. SREČANJE KOORDINATORJEV EKOVRTCEV SLOVENIJE, 27. maja 2016 v Piranu

Organizacija 10. srečanja ekovrtcev Slovenije je zaupana Vrtcu Morje Lucija. Načrtovanje naravoslovne dejavnosti v programu Ekošola je prispevati svoj delež k temu, da otroci pridobivajo izkušnje in temeljna znanja o: samih sebi ter živi in neživi naravi; človeku v razmerju do drugih vrst in do narave (rastlin in živali, podnebja in okolja); naravnih silah in njihovi uporabi ...

Vsebina srečanja

- OTVORITEV SREČANJA IN POZDRAVNI NAGOVORI
 - Peter Bossman, župan Občine Piran
 - Leonora Drgan, ravnateljica Vrtec Morje Lucija
 - Mag. Gregor Cerar, nacionalni koordinator programa Ekošola
- NASTOP OTROK VRTCA MORJE LUCIJA

STROKOVNI PRISPEVKI

- Mag. Gregor Cerar, nacionalni koordinator programa Ekošola: Deset let načrtovanih izpeljav srečanj koordinatorjev ekovrtcev in 20-letnica programa Ekošola
- Dane Katalinič, koordinator programa Ekošola za vrtce: Temeljne dejavnosti zgodnjega naravoslovja in predstavitev ekoakcijskega načrta za ekovrtce 2016/2017 OD KAMNA, POLŽEV, ŠKOLJK IN SLANUŠ
- Ingrid Fikfak, Vrtec Morje Lucija: Pridobivanje temeljnih izkušenj in znanj o naravi
- Vera Bubnič, Vrtec Morje Lucija: Doživljanje narave in spodbujanje k opazovanju in raziskovanju
- Jerica Makorič Špelič, Vrtec Morje Lucija: Temeljno znanje o rastlinah in živalih

Cilj srečanja:

- pridobivanje temeljnih izkušenj in znanj o naravi,
- doživljanje narave in spodbujanje k opazovanju, raziskovanju, eksperimentiranju, sintetiziranju in sklepanju,
- posredovanje temeljnega znanja o rastlinah in živalih,
- praktični primeri skrbi za naravo in okolje.

Z ZBORNIKOM ZBRANIH POVZETKOV VSEBIN PROJEKTA DO BOLJŠEGA RAZUMEVANJA OKOLJSKE VZGOJE KOT DEJAVNIKA TRAJNOSTNEGA RAZVOJA

S posameznimi prispevki o doseženih rezultatih na naravoslovno-projektne vsebine so avtorji prispevkov potrdili eno temeljnih nalog pri strokovnem delu vzgojitelja, da izhaja iz otroka in njegovih potreb. Projektno načrtovanje bo uspešno le, če bo temeljilo na interesu in navdihu otroka. Glede na pomen spoznavanja zgodnjega naravoslovja in doživljanja narave v predšolskem obdobju projektne pristop potrjuje svojo pomembno vlogo v predšolskem vzgojnem procesu, ker na konkreten način opredeljuje otrokov interes. Projektne pristop se v ekošoli – ekovrtcu osredinja na aktualne vsebine in metode dela v skladu s časom, v katerem otrok živi. Prvi zbornik zbranih povzetkov vsebin projekta Zgodnje naravoslovje temelj za trajnostni razvoj je bil izdan leta 2010. Število izdanih zbornikov in objavljenih vsebin je navedeno v tabelarnem prikazu.

TABELARNI PRIKAZ IZDAJ ZBORNICA ZBRANIH
POVZETKOV VSEBIN PROJEKTA ZGODNJE
NARAVOSLOVJE TEMELJ ZA TRAJNOSTNI
RAZVOJ, KI JIH JE IZDAL DOVES

Zap. št.	Leto izdaje zbornika	Izdajatelj	Št. objavljenih prispevkov
1	2009	DOVES	36
2	2010	DOVES	25
3	2011	DOVES	23
4	2012	DOVES	20
5	2013	DOVES	15
6	2014	DOVES	9
7	2015	DOVES	22

Vsebine zbornikov so bile s kakovostnimi strokovnimi prispevki koordinatorjem ekovrtec dodaten vir informacij pri njihovem strokovnem in vzgojnem delu na področju naravoslovnih vsebin.

TEMATSKI SKLOPI – zgodnje naravoslovje

Z novim šolskim letom program Ekošola za ekovrte predlaga nekaj tematskih sklopov s področja naravoslovja za ekoakcijski načrt ekovrta. Vsak ekovrtec izbere eno ali več predlaganih tem. V skladu z izbrano temo se načrtujejo otrokove raziskovalne aktivnosti. Pri tem je v ospredju

problemski pristop. V projektne pristopu so zajeti: problemi, ideje, pravila, metode, zakonitosti ... Gre za dinamičen proces raziskovalne dejavnosti, ki omogoča privzganje odnosa do ustvarjanja, odkrivanja, seznanjanja ter drugih pomembnih dejavnikov za kreativno ekološko vzgojo.

DIDAKTIČNA GRADIVA

KOT PRIPOMOČKI PRI IZVAJANJU PROJEKTHNIH AKTIVNOSTI NA
PODROČJU NARAVOSLOVNIH TEMATSKIH SKLOPOV V LETIH 2006–2016:

- Rems-Arzenšek, G., Brezenščak, J., Katalinič, D. (2006). **Z igro in zabavo spoznavamo okolje in naravo III.** Rogatec: DOVES, Portorož
- Katalinič, D. (2010). **EKO opazovalni dnevnik MOJE DREVO.** Ljubljana: DOVES, Portorož
- Katalinič, D., Pollak, M. (2010). **Po Kekčevih stopinjah do znanja.** Ljubljana: DOVES, Portorož
- Katalinič, D. (2010). **Mi in ptičji svet okrog nas.** Ljubljana: DOVES, Portorož
- Katalinič, D. (2010). **EKO kotichek za moj fižolček.** Ljubljana: DOVES, Portorož
- Katalinič, D., Lilek, N. (2010). **Človek-čebela-cvet-med-sad.** Čebelarska zveza Slovenije
- Katalinič, D., Kandolf, A., Auguštin, V. (2011). **Čebele in cvetovi.** Čebelarska zveza Slovenije
- Katalinič, D., Senič, L. (2012). **Čebelnjak skozi letne čase.** Čebelarska zveza Slovenije
- Katalinič, D. (2012). **Ekovrtci – kakovost.** DOVES, Portorož
- Katalinič, D. (2013). **Zeliščarski vrtnarski dnevnik. Logatec:** Unicommerce, d. o. o.
- Katalinič, D. (2013). **Svet dvoživk bioindikator čistega okolja.** DOVES, Portorož
- Katalinič, D. (2013). **Nabiranje in prepariranje rastlin, gradivo za delavnico Brdo pri Kranju.** DOVES, Portorož
- Katalinič, D., Senič, L. (2013). **Čebele naš zaveznik.** Čebelarska zveza Slovenije
- Katalinič, D. (2014). **Ščepec travniških zdravilnih rastlin bližnjega okolja EKO – Fiskars,** Vevče: Unicommerce, d. o. o., Logatec
- Katalinič, D. (2015). **Moje prve vrtné škarje za male in velike.** Logatec: Unicommerce, d. o. o.

OSEBE, ki so s svojim strokovnim delom in vodenjem
zaznamovale program Ekošola za ekovrtce Slovenije

Nacionalna koordinatorka
programa Ekošola:
Nada Pavšer

Nacionalni koordinator
programa Ekošola:
Branko Mahne

Nacionalni koordinator
programa Ekošola:
mag. Gregor Cerar

Tajnica Ekošole:
Mojca Kink Podlesnik

Sekretarka programa Ekošola:
Dunja Dolinšek

Koordinator programa Ekošola za vrtce:
Dane Katalinič

Regijska koordinatorka:
Andreja Kuder

Regijska koordinatorka:
Margareta Kutnjak

Regijska koordinatorka:
Nuša Stankovič

VIRI IN LITERATURA:

- Strmčnik, F. (2001). Didakta. Osrednje teoretične teme. Ljubljana: Znanstveni inštitut Filozofske fakultete.
- Tilbury, D. (2005). Okoljska vzgoja v šoli. V: Združeni narodi – desetletje izobraževanja za trajnostni razvoj (2005–2014), letnik VIII, št. 2, str. 11.
- Okoljska vzgoja v šoli, št. 1 (2006). Zavod Republike Slovenije za šolstvo.
- Lepičnik Vodopivec, J. (2008). Stališča vzgojiteljev do kognitivnih ciljev okoljske vzgoje v vrtcu. Razvojno-raziskovalni koncepti ekologije od vrtca do fakultete in naprej v prakso. V: Duh, M.(ur.). Univerza v Mariboru Pedagoška fakulteta, RIS Dvorec Rakičan, str. 61.
- Kos, M., Jerman, J. (2012). Izkušnje z živim v zgodnjem otroštvu – pot do znanja in pozitivnega odnosa do narave. Ekološka in etična zavest skozi edukacijski odnos do družbe in narave. V: Duh, M.(ur.). Univerza v Mariboru Pedagoška fakulteta, RIS Dvorec Rakičan, str. 99.
- Hvala, B. (2013). Ekologija so odnosi. Okoljsko izobraževanje za 21. stoletje. V: Duh, M. (ur.). Univerza v Mariboru Pedagoška fakulteta, RIS Dvorec Rakičan, str. 95.
- Katalinič, D. (2013). Pomembnost okoljskih vsebin v predšolskem obdobju v kontekstu temeljnega vzgojno-okoljskega izobraževanja. Okoljsko izobraževanje za 21. stoletje. V: Duh, M. (ur.). Univerza v Mariboru Pedagoška fakulteta, RIS Dvorec Rakičan, str. 95.
- Kjotski protokol. Pridobljeno na <https://Kolednik.wordpress.com> (13. 12. 2015).

Dane Katalinič

OKOLJSKA VZGOJA V EKOVRTCIH SLOVENIJE

Izdajatelj: Društvo DOVES – FEE Slovenia

Urednik: Dane Katalinič

Avtorji besedil: Dane Katalinič, Gordana Vranešič, Bojana Simonič, Andreja Kuder, Margareta Kutnjak, Nuša Stankovič

Fotografije: Dane Katalinič, Dunja Dolinšek, Darja Vering, Katarina Branc, Rebeka Poček Oštir, arhiv programa Ekošola

Jezikovni pregled: Nada Katalinič, Milojka Mansoor

Tisk: Birografika BORI, d.o.o.

Naklada: 600

Portorož, maj 2016

CIP - Kataločni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

373.2.015.31:502/504

OKOLJSKA vzgoja v ekovrtcih Slovenije / [avtorji besedil Dane Katalinič ... et al.] ;
[urednik] Dane Katalinič ; [fotografije Dane Katalinič ... et al.] . - Portorož : Društvo DOVES - FEE Slovenia, 2016

ISBN 978-961-93890-3-4

1. Katalinič, Dane

284762624

www.ekosola.si